

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un um. . 14 «
Pe o lună . 2.40 «

Numărul de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20.

INSERTIUNILE

se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să inapo-
iază.

Nicolae Iorga.

— 1871—1911. —

Jorga ca istoric literar.

De Sextil Pușcariu.

I.

Încă nu avea nouăsprezece ani împliniți când după un scurt popas la „Contemporanul” din Iași — de unde i-a rămas pentru câțiva timp numai forma „Neculai” a numelui de botez — Iorga începe, la 1890 să colaboreze la cele două reviste mari din București, la „Convorbirile literare” și la „Revista Nouă” a lui Hașdeu. Nu cu studii istorice, ci cu poezii, cu descrieri de călătorii și cu studii de critică literară. Scrie despre Veronica Micle, Ion Creangă, Vasile Alexandri, în anul următor despre Nicolae Filimon și Nicolae Bălcescu și urmează celelalte câteva studii publicate în două volume de Schițe de literatura română.

În străinătate însă studiile istorice propriu zise îl abat de la calea apucată și după întoarcerea sa în țară câțiva ani nu avem dela el decât scrieri istoriografice. Se părea că aplecarea sa pentru cercetări literare fusese mai mult pasiunea trecătoare a omului tânăr care dibuește neputându-și îngredi încă terenul pe care avea să lucreze.

Dar la 1901, împlinindu-se termenul pentru premiul exersis de Academia Română cu subiectul dat: *Istoria literaturii române dela Cantemir până la 1821*, un nenumit ne prezintă o lucrare voluminoasă cu un motto luat din Petru Maior: „Deci eu numai cât am aruncat sămânța și am făcut ceva gătire”. Oricât de mare au fost precauțiunile luate de a se păstra tănuțutul numelui autorului, când comisiunea ce avea să se pronunțe asupra cărților intrate la concurs s'a întrunit, știau toții că lucrarea prezentată era a lui Iorga. Nici un alt scriitor român nu putea să dea o operă de erudiție atât de bogată, cu o informație istorică atât de exactă, cu atâtea noutăți de amănunte și cu caracterizări așa de grandioase.

A fost însă de ajuns ca să se cunoască autorul, pentru ca voturile pentru premiare să fie numai 9, iar cele contra 17. Înzadar cearecă dl Xenopol printr'o călduroasă recenziune să-și apere pe strălucitul său elev, înzadar îl apără chiar acel bătrân atât de fericit de a putea sprijini pe cercetătorii serioși, dl D. A. Sturdza. Tânărul care cutezase să răstoarne de pe pedestalul lor înalt pe câțiva idoli la care se închina un popor întreg, care nu s'a sliit să scrie cu câțiva timp înainte faimoasele sale *Opinions sinceres* și *Opinions*

pernicieuses, spunând — într'o limbă străină! — adevărul curat și neînvăluit — acel june fără rușine trebuia învățat minte.

Cazul acesta ar fi memorabil, dacă n'ar fi prea obicinuit. Nu numai în Țara românească la anul 1901, ci în oricare altă țară și în toate timpurile adevărul a umblat cu capul spart. Și ca ori unde și oricând mai curând sau mai târziu, adevărul eși învingător. Astăzi, — deși abia după un deceniu — Nicolae Iorga e membru al aceleiași Academii care se zăvorăse cu 99 de lacăte împotriva lui. Talentul și munca i-au dat legendara iarbă a fiarilor care sparge cătușe și zăvoare.

Ceea ce e mai puțin înălțător — și de sigur că dl Iorga simte această nedreptate cu mult mai dureros decât cea de acum zece ani — e împrejurarea că, în afară de acel frumos raport al dlui Xenopol către Academie, nu s'a publicat până astăzi nici o recenziune asupra cărților lui de Istorie a literaturii române, deși de atunci încolo au apărut, afară de cele două volume care alcătuiesc *Istoria literaturii române în secolul al XVIII-lea*, un volum de *Istorie a literaturii religioase a Românilor până la 1688* și trei volume de *Istoria literaturii românești în veacul al XIX-lea*.

În cele următoare ași vrea să indic în câteva liniamente generale marea valoare a acestei lucrări, arătând una dintre multele laturi ale activității vaste și geniale a lui Nicolae Iorga.

Chiar începutul de a scrie românește e prezentat într'o lumină nouă. Înainte se credea că întâiele traduceri românești a cărților sfinte se datoresc încercării reformatilor din Ardeal de a face proselitism. E adevărat că filologii au arătat în câteva rânduri că diaconul Coresi, care trecea de părintele literaturii române, a întrebuintat traduceri anterioare. Dar abia Iorga a elucidat chestiunea aceasta și, cu o înțelegere filologică puțin obicinuită la un istoric, a documentat că întâiele traduceri sunt mai vechi cu un veac întreg decât Coresi, că ele se datoresc mișcării husite care eucerise o mare parte a Ungariei și a Transilvaniei, iar că Sașii din Brașov, luând în serviciul lor pe Coresi și tipărind cărți românești, urmăreau mai mult scopuri negustorești.

Dar Iorga nu se mulțumește cu stabilirea faptelor, ci el caută să arate și însemnătatea lor în dezvoltarea literaturii noastre. Căci din munca sârguincioasă a cutărui preot dela sat, care n'a ținut să ne păstreze nici măcar numele, s'a născut

Măine, Duminecă în 5 (18) Iunie se împlinesc patruzeci de ani dela nașterea dlui Nicolae Iorga, profesor universitar în București. Cu acest prilej fimem să aducem și noi marelui gânditor, distinsului scriitor și prodigiosului savant al neamului, omagiile noastre.

Domnului Iorga îi închinăm deci acest număr al ziarului nostru, în semnul nemărginitei admirații și înțelegeri ce avem pentru neprețuita muncă roditoare ce a săvârșit în ogorul culturii noastre naționale și în semnul celui mai desăvârșit respect ce avem față de această strălucită minte, care cuprinde în sine în cel mai fericit mod, geniul neamului nostru.

Dl Nicolae Iorga, afară de bogata d-sale activitate pe terenul istoriei noastre naționale, afară de roditorul arănt ce a dat literaturii noastre și afară de neobosită d-sale trudă de a regenera spiritul public al neamului nostru de pretutindeni, este cel mai prețuit apostol al unității culturale românești.

D-sa cu cuvântul și prin scris, a accentuat de nemărate ori această unitate culturală și tot d-sa este acela — poate singur — care s'a făcut eoul luptelor noastre naționale de pretutindeni și s'a nizuțit totdeauna să-și conformeze atitudinile politice după orientările și interesele generale ale neamului întreg.

Dl Nicolae Iorga, în special, față de noi românii din această țară a avut recinic un interes deosebit, călătorind des prin aceste părți și scriind cărți întregi despre noi, trezind astfel și la frații noștri din regi un interes și o înțelegere pentru frământările noastre de aici. Tot pe urma activității regeneratoare a Dlui Iorga au venit și îndemnul curate ale acestui ziar, pătruns în aceiaș măsură ca și Dl Iorga de necesitatea unui criticism cinstit în viața noastră publică.

Se curine deci, ca acum când dl Iorga împlineste cea mai frumoasă vârstă a bărbăției, toți aceia cari s'au adăpat la curatul izvor de înțelepciune al acestui mare bărbat al nostru, să-și aducă prino-mare bărbat să-i aducă prinosul lor de recunoștință.

Dorim domnului Iorga, în numele cetitorilor noștri și în numele celor cari scriu această gazetă, cea mai deplină sănătate, pentru a-și putea vedea ca octogenar ferit de mările străduințelor sale fără de sfârșit.

»Tribuna«.

îndemnul de a scrie românește. Pilda a fost imitată și, mai întâi în Ardeal, apoi și în Țările române, numărul traducătorilor și a tipăritorilor harnici s'a înmulțit și din contribuțiile tuturor s'a încheiat o limbă literară înțeleasă de Românii de pretutindeni, acest simbol al unității noastre culturale.

Cu multă dragoste și cu o bogăție uimitoare de date informative studiază apoi opera culturală și literară a mănăstirilor din țările române, care după nimicirea cultului bizantin prin Turci, devin focarele ortodoxismului.

Din ele se naște și istoriografia noastră, care avea să devină cea mai strălucită manifestare literară a noastră din trecut.

Nu-i locul să arăt aici întrucât a contribuit Iorga la rezolvirea problemelor atât de grele referitoare la cronicile românești și la autorii lor. Încă înainte de a scrie Istoria literaturii române el publicase câteva studii întinse, prin care a stabilit pentru totdeauna paternitatea unora dintre ele, spulberând vâlul uitării nemeritate de pe câte un nume ca al luminatului boier muntean Constantin Cantacuzino. Nu voi insista nici asupra contribuțiilor istorice cuprinse în aceste volume. Un lucru voesc numai să-l accentuez.

Pe când, înainte, încercările de a atribui cronică unui sau altuia dintre cronicari erau mai mult studii de erudiție seacă, acum, deodată, înaintea noastră nu apare numai numele cutărui cronicar iscălit în josul predosloviei, ci Iorga ne prezintă pe însuși purtătorul acestui nume. În istoria literaturii noastre vechi apar pentru întâia oară personalități, cu un suflet al lor, cu trăsături caracteristice, cu aspirațiuni și pasiuni omenești. Iorga are într-o măsură deosebit de mare calitatea de a putea reconstrui din câteva date răslețe o imagine, are ca nimenea altul la noi intuiția trecutului și darul de a-l evoca, fas-

cinându-l oarecum înaintea ochilor noștri. Iată bunăoară o descriere a unei scene de interior din casa lui Cantemir tatăl, a oșteanului viteaz și simplu, ajuns Domn al țării sale, privind cu mândrie la beizadeana Dimitrie, întoarsă din școalele Constantinopolei și — visând o dinastie.

„Seara stetea până târziu lângă Constantin-Vodă, un necărturar care iubea cartea și simțea dureros glumele făcute asupra „prostiei lui” — stătea lângă el — fiul așa de tânăr și tatăl așa de bătrân — și-i citea „istoriile celor vechi” ori îi iălmăcea din slavonă Sfânta Scriptură, ori îi citea cuvintele Sfântului Ioan Gură-de-aur. O scenă duioasă din viața simplului trecut, aceste lecturi târzii, la lumina lumânărilor, în vechiul palat pustiu al Domnului fără Doamnă, fără rude, fără adevărați prieteni, având pe lângă sine numai acest copilandru care-i semăna așa de bine la chip și a cărui minte luminată era atât de superioară minții lui naive. În marele jilț domnesc, bătrânul „rumân la față... cu barba albă ca zăpada”, cătând în umbra nopții la fruntea înaltă și largă a genialului său copil care ceteste pentru dânsul, neînvățatul, vechea înțelepciune veșnică a cărților...”

Mai ales această punere față în față, această asemănare între două personalități marcante este la Iorga un mijloc întrebunțat cu multă măiestrie spre a întipări pe retina memoriei cititorului său portretele din trecut. Iată bunăoară un alt tată și un alt fiu: Miron și Nicolae Costin.

„Nu se poate o deosebire mai mare... Miron e un poet, un pasionat, un ambițios, deschizător de cale în cultura neamului său și făuritor de teorii, iar în politică un entusiast și un vizionar. Nicolae e un pedant, măsurat, un compilator prin vocație, mândru că merge pe urme străine: iar politica sa e făcută toată din iertare, abdicare și rezignare. Pe cât e de simpatie

1) Ist. lit. sec. XVIII-lea, vol. I, p. 303.

cel dintâi, în greșelile lui chiar, pe atâtea acesta de al doilea nu atrage nici prin însușirile pe care le are. În orice împrejurări, Miron Costin ar fi fost *cineva*, pe când Nicolae Costin datorește totul altora, școlii care l'a format și părintelui, pe care s'a simțit dator să-l imite. Spontan și fără îndemn și fără exemplu, el n'ar fi dat nimica”²⁾

Mai târziu revine încă odată asupra acestei deosebiri și, în locul analizei, apare imaginea care se va imprimă pentru totdeauna în mintea cititorului:

„După luptătorul cu mâna abia de cleștată de pe sabie, după poetul vizionar cu mâna pe fruntea-i largă de întrevăzător al viitorului, avem cărturarul ser, „viernel de carte”, pisarul erudit, cu călimărele în brâu și volumele subțioare. În inima de pergament a acestui erudit nu răsună nimic din marea, vecinica lume vie, ochii săi reci vedeau numai litere și forme, iar nu idei și sentimente, înțelegenta lui fără aripi se târa în neștrăbătutul tufiș al contradicțiilor mărunte, din care nu se putea descurca. Trecutul îl elicită, pentru prezent n'avea nici un interes, — iar viitorul nu putea să-l vadă”³⁾

Nu pot să nu citez încă o pagină întregă — reproducă și de dl Xenopol — care se pune iarăși față în față de astă dată însă nu două persoane, ci două stări sociale, boierul și țărănul:

²⁾ *ibid.*, 78.

³⁾ Cercetările mai nouă atribuite altora o parte din scrierile pe care Iorga le crede scrise de N. Costin. Faptul acesta nu schimbă însă mult înfățișarea lui de pedant cu aere de savant, așa cum l-a caracterizat Iorga. Ca o curiozitate, citez ici o altă caracteristică: „(Din) înțelesurile mărețe pe care le-au căpătat unele cuvinte... (și) și nume proprii ca **Miron**... se explică pentru ce s'a făcut atâtea vorbă de Miron Costin, măcar că acest cronicar n'are nimic deosebit față de alți omerici români, față de fecioru-so Neculaiu Costin, de ori față cu Neculcea, cărora le-a stricat mult, se vede că pe unul îl cheama Neculciu și pe celalalt Ioan”. (Ul. Filipide, **Principii**, 81).

Cum sbori cu trenul...

Cum sbori cu trenul pe câmpii,
Tu stai la geamuri gânditoare,
Cum sbori cu trenul pe câmpii
Tu stai la geam și nici nu știi
De unde vin la tine oare
Alătea mândre melodii?...

Sînt cântece și sînt povești
Și par'că curg domol în unde...
Sînt cântece și sînt povești
Cu dulce sunon cu lăiniți vești,
Venind din depărtări afunde
Tu tot mai multe deslușești....

Le-auzi aievea, le 'nțelegi
Cum cad din murmurul de-oțete,
Le-auzi aievea, le 'nțelegi,
De ele sufletul țî-l legi,
Te miri că 'n doinele acele
E scrisă vraja firii 'ntregi...

Nu te mira copil blajin
Și-ascultă-le cum cântă 'n cale
Nu te mira copil blajin,
Nu le 'ntreba de unde vin,
Căci astea-s visurile tale
Ce cad senine din semni...

Octavian Goga.

Cântecul vieții.

Tot ce e viață, e risipă
Și năruire 'n veșnicie,
Și totuși fiecare clipă
Cu veșnice comori ne 'mbie.

Argint e, aur și rubin e,
In praful razelor de soare,
In steaua nopților senine,
Pe flori, pe fluturi și 'n isvoare.

Și tot atâtea strălucire
In raza care te sărută
Dintr'un surâs, dintr'o privire
Ce-abia durează o minută...

Dă-i fericit e-acei ce știe
Din goana clipei să-și culeagă
Fărâma lui de veșnicie
Mai scumpă ea recia 'ntreagă!

St. O. Iosif.

„Sămănătorul“.

De Ion Agârbiceanu.

Poșta de Lunia o așteptam în fiecare săptămână ca pe o mare sărbătoare. Ne venia atunci „Sămănătorul” cu articolii primii ai dlui N. Iorga. Noi, clericii români cari ne făceam studiile la universitatea din Budapesta în limba latină, și câte odată, în cea ungurească, așteptam gazetele noastre cu nerăbdare, dornici de vești din lumea românească. „Sămănătorul” însă ni așteptam cu înfiorare, pentru că dela două-trei mere, revista aceasta ne euceri partea cea mai intimă a sufletului nostru, și era pe cale să ni cucerească întreg. Numele dlui N. Iorga se afla în fondă, pentru noi, cu „Sămănătorul”, și de a teori așteptam să tăiem filele revistei, știam, știam că de pe fața întâi ne va grăi iarăși acela suflet cald, adânc și totuși limpede, care, nimindu-ne prin noutatea și bogăția lui, producea șdă dureri cari nu se uită. Unul citea iar celalaltă cultam.

Noi eram deprinși zi de zi să ascultăm sfaturile și îndemnul preoților cari conduceau seminarul, noi, cari nu trecea zi să nu ascultăm predică de morală, am simțit dela întâile că ne grăiește din revista aceea modestă un mare apostol. Apostolul adevărat care ne-ar trebui noi aici în seminar!

Ne grăia nouă? Ne știa pe noi, cinceisprezece tineri, pierduți într'un seminar străin? Știa noi ne împotriviți de ani întregi să nu fim pe tași ai societății literare a elevilor străini din seminar, și că pentru aceasta îndurăm asupra

„Pe când boierul se înfunda în umbra răcătoasă a iatacelor, potrivită pentru somnul lung de ziua, pe când, dus de subțiori de țigan sau de ciocoi, era închis, pentru plimbare, în butea cu ferestruici rotunde, mărunte, — țăranul își ducea viața sub cerul liber al lui Dumnezeu, în fața munților înălțători de suflet sau a câmpiilor mănoase, de care se legau amintiri de muncă și de luptă. Spectacolele boierului erau alături de o pompă burlescă, obscenele jocuri de păpuși, *caraghioslăcurile* slugilor domnești; — spectacolul țăranului era marele, eternul spectacol divin al trandafirilor răsărituri, al apusurilor roșii, al liniștitelor amice de vară, al serilor misterioase și al clarelor nopți de iarnă, cu pământul de ghiață și cerurile de diamant. Boierul auzea muzica postrefurilor turcești cântate de mehteri cu papuci și anterie; țăranul era mângăiat în aspra lui muncă fără răsplată de glasul ciocârlicii, salutând ivirea soarelui, de freanătul frunzelor agitate de vântul de seară, de țărăitul ritmat, de resuflarea prelungă și tristă a câmpiilor în nopțile limpezi ale verii, de puternica orchestră a furtunii, dominată de glasul tunetului. Sub cerurile dumnezeiești se deșteptau în sufletul curat al celui fără de păcate, al celui fără de răsplată, al celui fără de speranță, simțiri pe care ghiftuitul locuitor al curților din orașe nu putea măcar să le înțeleagă. Simțiri triste cum au fost acelea care au stăpânit totdeauna sufletul poporului nostru nenorocit: simțiri de o tristețe duioasă, resemnată, rare-ori simțiri de răzbunare, de ură răspicată. Și când valul simțirii creștea, când nu-l mai putea cuprinde pieptul în delung răbdător, ochii se pierdeau în zarea de argint a nopții, fluerul suna în tăcerea ei, și în sufletul naiv se săvârșea fără voință și fără scop misterioasa prefăcere a gândului trecător în cuvânt care rămâne. Se făcea astfel poezia, precum se făcuse înainte, și precum se va face câtă vreme aceiași oameni vor duce a-

ceiași viață, câtă vreme va fi „sălbătăcie” măreată și curată în această țară.”)

Și există oameni care spun — sau reproduc spusele altora — că stilul lui Iorga e încurcat și rece! Eu unul rar am găsit în literatura noastră o pagină mai frumoasă ca aceasta, o frază mai bogată, mai amplă și mai artistică, în care fiecare atribut e evocativ, fiecare propoziție secundară e o completare a imaginii. De sigur trebuie să fi citit mult pe Iorga spre a-i putea aprecia calitățile de stil, pentru că el nu umblă pe căile obișnuite, ci introduce, și în privința aceasta, o notă nouă personală; el are un stil cu întorsături capricioase, cu alăturări de cuvinte de o cutezanță izbitoare, cu zvâcniri și scânteieri care te orbesc uneori. Dar nu-i mai puțin adevărat că întreaga generație tânără, toți scriitorii mai noi care țin a serie bine, au învățat foarte mult de la Iorga și în scrisul nostru al tuturor un observator atent va alege lesne alcătuiri de fraze pe care acum zece ani nu le aveam nici noi și nici altul.

Activitatea istorică și naționalismul dlui N. Iorga.

De Ioan Lupăș.

Dl Iorga este în timpul de față, fără îndoială, cel mai laborios și mai fecund scriitor al Românilor. În mai multe genuri literare a produs lucrări însemnate. Deasupra tuturor se înalță însă prin nobilitatea sa activitate istorică și prin entuziasma-i propagandă naționalistă, atât de necesară și folositoare pentru înfăptuirea unității noastre culturale.

Prin serioasele sale studii și cercetări istorice dl Iorga a atras de mult asupra sa atențiunea savanților din Apus, cari îl consideră ca pe unul din cei mai buni și mai temeinic cunoscători ai istoriei universale din evul mediu. Cercetările sale au adus rezultate prețioase și au dat, în multe privinți, o înfățișare nouă chestiunilor istorice discutate și aprofundate de dânsul. Atât

*) Din introducerea volumului I, pag. 7.

prin bogăția rezultatelor științifice, prin felurimea izvoarelor și scrierilor auxiliare, utilizate în lucrările sale, cât mai ales prin felul de expunere personal, dar atrăgător, și prin metoda istorică modernă, operele dlui Iorga au revoluționat și fecundat întreg câmpul istoriografiei române și, în parte, al celei europene.

Din această împrejurare a rezultat misiunea dlui Iorga — pe cât de onorifică pentru dânsul și pentru noi, pe atât de dificilă — de a scrie în limba germană, pentru întreprinderea științifică: „Allgemeine Staatengeschichte” redactată de istoricul Lamprecht, nu numai istoria Românilor, ci și istoria imperiului otoman. Aceste lucrări denotă o bogăție uimitoare de cunoștințe istorice și o rară destoinicie de a pătrunde și tâlnăci tainele cele mai adânci ale sufletului unui popor, din care răsar instituții, datini, cultură și întregă desfășurarea multicoloră a vieții istorice.

Critica istorică a primit cu aprobări aproape unanime aceste lucrări ale dlui Iorga. Doar un singur glas disonant dacă s'a auzit în ceata recensentilor apuseni: acela al neamului Brockelmann, care s'a împedecat de unele amănunte neesențiale, privitoare la istoria asiatică a Turcilor, amănunte cari nu pot să scadă nimic din valoarea generală a operei dlui Iorga. Ceeace mărturiseste, de altfel, însuși hipercriticul Brockelmann, recunoscând, că „meritosul istoric al poporului român stăpânește izvoarele apusene, bizantine și slave, privitoare la istoria Peninsulei Balcanice, ca niminea altul”.

Afară de aceste scrieri în limba germană, N. Iorga mai are și lucrări apărute în limba franceză și engleză, iar numărul celor românești e atât de mare, încât pentru o simplă înșirare a titlurilor ar trebui coloane întregi.

Publicația sa intitulată: „Studii și documente privitoare la istoria Românilor” cuprinde o mulțime de volume, în cari se dau și pentru istoriografia românească ardeleană rezultate și contribuții din cele mai însemnate. Tot astfel și documentele seose din arhivele Bistriței, Sibiiului, Brașovului, precum și interesanta monografie: „Sate și preoți din Ardeal” ne dovedesc, că între istoriografii români de azi N. Iorga s'a îndeletnicit, cu mai multă însuflețire și tot atâta

mai marilor și disprețul colegilor unguri, slovaci și șabi? Știa că și noi, închiși într'un seminar binepăzit, încât nu puteam să ne înșcriem membri la societatea „Petru Maior”, știa că și noi râviam la o cultură a noastră, românească?

Nimic din toate acestea nu va fi știut, și totuși ne grăia nouă, celor cincisprezece clerici români.

Și sunt sigur, tot așa vor fi crezut, că le vorbete lor tinerii de pe la toate școlile noastre naționale și de prin seminare.

Și credința nu ne-a înșelat. Serisul dlui Iorga era menit pentru sufletul românesc de pretutindenea. Nu voiu greși de voiu spune, că prin scrisul dlui Iorga se deștepta mai întâi mândria noastră națională. Se întărea prin fiecare articol următor. Imi aduc aminte de observările ce mi-le făcea un coleg din părțile sătmărene, care trecea tot prin școli ungurești. Zicea: „Asta-i mai tare ca Prohászka” și întrerupea des, ca să repete aceleași vorbe. (Prohászka pe atunci ținea conferințe la Budapesta. Azi e cel mai învățat episcop ungar și cel mai bun orator bisericesc în țara noastră).

Cultura și literatura națională pentru izbânda căreia dl Iorga s'a închinat întreaga sa viață,

au fost cele două mere de aur după cari noi clericii am rîvnit meru, dar zadarnic, patru ani de zile în seminar. Și strălucitoarele sale articole, în cari explica îndreptățirea și arăta forța imensă ce residă în aceste două tesaur, nu puteau să aibă răsunet mai larg decât în sufletele noastre, cari trebuia să ne ducem pe furis într'o chiliuță, să ne încuim ușa, și așa să putem ținea câte-o ședință, chipurile literară.

Dar ceea ce ne captiva deopotrivă cu ideile ce sămăna, era noua și minunata haină în care era înveșmântat noul crez. Pentru ce să nu mărturisim? Limba literară, câtă brumă o putem scrie o seamă de oameni, o datorim în mare parte curentului nou, pornit la „Sămănătorul” din articolele dlui Iorga, din nuvelele lui Sadoveanu, învățam pe dinafară fraze întregi și le spuneam cu fală. Și ne ziceam: cât e de frumoasă limba românească.

Nu voiu greși, afirmând, că de rămânea gruparea dela „Sămănătorul” încă zece ani, astăzi am avea la noi în Ardeal cel puțin un număr în-doit de cititori ai operelor literare. Acci zece ani de intensivă citire și preocupări literare ne-au dat aproape pe toți cari azi înseamnă ceva, la noi, în știință și literatură.

S'a spus din partea unora, ca argument diminuator, că activitatea dlui Iorga a influențat mai cu seamă tinerimea. Nu activitatea istorică a dlui Iorga. Ce înscamnă acea activitate a spus acum de curând la Academie, chiar dl Xenopol. Dar activitatea culturală și socială.

Dar ori ce luptă ideală e înțeleasă mai întâi de sufletele tinere, de sufletele sincere, în cari nu s'au încuibat încă ambițiile deșarte și poftele de câștig. Și totuși nu ori căruia luptător idealist i-se deschide drum spre inimile tinerilor. Ci acelaia, care cu inima deschisă, el mai întâi, știe afla și forma cea potrivită de apropiere.

Mi-aduc aminte că spuneau unii dintre colegi: „pe N. Iorga să-l avem să ne vorbească în toată seara. La o săptămână ar putea pleca cu noi în foc”.

Cred că omagiul cel mai înalt ce i-s'ar putea aduce la împlinirea acestor 40 de ani de viață și de muncă uriașă, ar fi să se uite micile mizerii, și să se strângă din nou mândra ceată dela „Sămănătorul”, recunoscându-se astfel rolul hotărâtor cel are D-Sa în mișcarea literară și culturală a vremilor mai nouă.

Ocazie de cumpărat mobile!

De cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute
mobila de fabricanți de Marosvásárhely
lipsi la: Székely și Réti mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă
— plătire în rate lunare fără nici o urcare
de preț. — — —

— Mare asortiment în trusouri pentru mirese. —
La cerere din provincie trimite bogatul catalog ilustrat.

pricepere, cu istoria Românilor de dincoace de munți.

Din „istoria literaturii române” a publicat dl Iorga, până acum, 6 volume, dintre cari îndeosebi al II-lea și al III-lea, cuprinzând istoria literaturii noastre dela 1688—1821, vor rămânea ca niște modele de cercetări istorice, în cari produsele literare ale timpului sunt analizate în legătură cu întreaga viață politică, bisericăscă, socială și culturală, și înfățișate în cea mai firească dezvoltare a lor.

Din conferințele istorice ținute la societatea femeilor române din București a publicat dl Iorga sub titlul: „Istoria Românilor în chipuri și icoane” 3 volume, cari prin bogăția de imagini strălucite, prin frumuseța și vioiciunea expunerii sunt până acum unice în literatura noastră istorică.

Dintre scriitorii noștri istorici nici unul nu posedă în măsură așa de însemnată, ca dl Iorga, darul de a evoca trecutul în colori vii și plastice, de a însufleți prin expunerea lui, scoțând cele mai folositoare învățături pentru prezent și viitor.

Oricare Român va rămânea încântat, citind paginile zugrăvite cu atâta sentiment în cântecul populară „Istoria lui Mihai Viteazul pentru poporul românesc”, în prefața căreia ne deslușește, că minunea săvârșită odinioară de acest erou al neamului, s'ar mai putea repeta, dacă ar fi înțelegeră și voință. „Și că pentru a o vedea iarăși săvârșită, se cere credință și rugăciune. Iar rugăciunea omenească cea mai primită de Dumnezeu e viața harnică, cinstită, dreaptă, ceea ce în alte timpuri se chema virtutea omenească”...

De câțiva ani dl Iorga s'a ridicat de lângă masa de scris, închinându-și prișosul forțelor sale sufletești, și tot timpul liber, unei intensive propagande naționaliste cu graiul viu, prin care, paralel cu prodigioasa-i activitate literară și publicistică, năzuește să trezească masele poporului, să le lumineze și să le înalte spre o viață națională mai conștientă.

Mulți l'au elevotit și îl dușmănesc pentru această propagandă folositoare, pe care par a o crede necompatibilă unui savant. Acești malconțenți uită însă, că dacă e cineva savant, fie chiar și istoric, aceasta nu însemnează, că trebuie să aibă inimă de pergament și să rămână nepăsător, când neamul său trece prin crize atât de grele, cum sunt acelea, de cari este bântuit, de un timp încoace, poporul român. Dimpotrivă, toamai știința istoriei este care poate să trezească în sufletul singuraticilor și al popoarelor dorul spre o viață națională mai demnă și mai avântată, pornirea spre un progres mai vădit, concepția naționalismului organic, conștient și cuceritor.

Mai dreaptă e de sigur, părerea acelorora, cari aseamănă activitatea de agitator naționalist a dlui Iorga cu a lui Fichte dela începutul veacului trecut. „Reden an die deutsche Nation” au avut o influență înălțătoare asupra Germanilor striviți și răslețiti. Și dacă cuvântările dlui Iorga, adeseori mai avântate și mai însuflețite decât ale lui Fichte, nu vor putea să aibă acelaș efect, vina, nu va fi a dlui Iorga, care cu o stăruință curat apostolească a alergat în toate părțile, cutrecerând Țara Românească în lung și lat, dela Dorohoi până la Constanța și de acolo până la Turnu Severin, apoi Ardealul, Banatul,

Maramureșul, Bucovina și Basarabia, vestind pretutindeni în sute de conferințe evanghelia naționalismului militant și dându-ne o întreagă literatură de studii etnografice și impresii de călătorie.

Conferințele dlui Iorga sunt de obicei istorice, dar totdeauna în strânsă legătură cu actualitatea și cu împrejurările locale ale ținutului, unde vorbește.

Dragostea sinceră și curată pentru trecut, înțelegere dreaptă, realistă, a prezentului și nădejde neclintită în biruința definitivă a justelor noastre aspirații naționale: iată sentimentele, din cari isvorăște propaganda naționalistă a dlui Iorga.

„Trecutul nostru a fost asasinat, sugrumat — spunea D-Sa într-o conferință despre „Invățăturile trecutului”. — Tineretul văzând moartea bună a vechiului regim european, a făcut să piară la noi de o moarte silnică un vechi regim, care cuprindea încă elemente de viață. Ca acei, cari întoreându-se dela îngroparea părinților plânși ai unui prietin, ar uide acasă pe părinții lor, cari mai putau trăi încă un număr de ani...

„Osebire de străini, solidaritate desăvârșită, autonomie locală — iată cele trei mari învățăminte pozitive ale trecutului...”

„In noi să căutăm tăria viitorului nostru! Trecutul e gata să ne ajute prin iubitorul lui glas înțelept, îndreptat către urmași”...

Prin puterea sa de muncă fără pereche, prin însuflețirea și stăruința sa nepregetată, personalitatea puternică a dlui Iorga este menită să aducă și în viitor însemnate servicii științei istorice și neamului nostru întreg.

Sănătate și viață îndelungată să-i dăruiească Dumnezeu!

N. Iorga ca educator.

De Onisifor Ghibu.

Valoarea adevărată a unui om mare nu stă în aceea ce a gândit, răzimat pe cultură împrumutată dela alții, ci în aceea: ce a pus în circulație din gândurile mari ale lui, și în aceea: ce a realizat el din aceste gânduri. Platonismul nu e o notă caracteristică a oamenilor mari; ei sunt mari prin originalitatea lor și prin spontaneitatea cu care își impun ideile și își due la îndeplinire o mare parte a lucrurilor propovăduite. La înaintarea omenimei contribuie în adevăr numai aceștia. Ei îi fac pe oameni mai buni, mai înțelepți, — ei îi educă. Oamenii mari sunt prin însași această calitate a lor toți și educatori ai mulțimei, și anume mai mult educatori din mila lui Dumnezeu decât educatori de — specialitate.

Chiar și când nu sunt pedagogi cu diplomă, acești oameni desgroapă cele mai ascunse comori sufletești, și le prefac în valori curente cari înalță viața maselor, dându-i un rost și un farmec.

Intre educatorii poporului nostru din trecut și de astăzi îl găsim la un loc de frunte și pe d. N. Iorga, acest mare pedagog social al neamului românesc.

Ca toți marii educatori cari fixează scopuri nouă în educație și cari stabilesc și căi și mijloace nouă spre aceste scopuri, și d. Iorga a fixat pe seama poporului nostru, trecut prin atâtea vicisitudini istorice, un scop hotărât, corăspunzător tuturor nevoilor lui sufletești și trupesti — și a arătat în acelaș timp și căile cari due la acest scop.

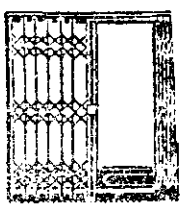
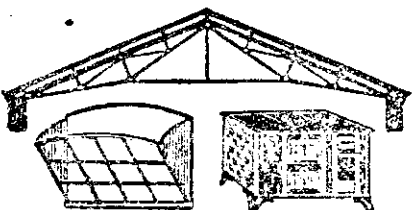
Un popor stăpân pe comorile adevărate ale sufletului său genuin, un popor moral, harnic,

conștient, un popor adevărat cult și stăpân pe întreaga sa soartă, un popor care să fie unul, prin suflet și cultură, indiferent de hotarele vremelnice cari îl despart astăzi — acesta e scopul spre care e îndreptată întreaga activitate a acestui om, care prin munca lui în această direcție a determinat o epocă nouă în frământările de viață ale neamului nostru întreg. Acest scop nu se ajunge prin un fatalism care ne-ar face să așteptăm totul dela o întâmplare oare care, ci „prin noi înșine”, prin dezvoltarea armonică și prin punerea în lucrare a tuturor puterilor sufletului nostru lup-tător. Piedecile, cari ne stau în calea spre acest ideal, nu sunt piedeci cari să ne poată slăbi, ci numai pietri de încercare a puterilor noastre. Chiar și dușmanii pe cari ni-i-au dat împrejurările, nu sunt spre răul nostru. „Să păstrăm neceaz cuceritorilor? — se întreabă ocazional d. Iorga. Intr-o privire avem să le mulțumim — răspunde dsa, ca un adevărat Fichte al zilelor noastre. Fericirea moleșește popoarele, suferința le înviește”. Deci nici o tânguire în contra sorții „nemiloase”. A plânge nu-i lucru bărbătesc. „Ai dreptul a te plânge numai atunci când n'ai putea să te împotrivesți” — iar aceasta se întâmplă foarte rar, atât în viața singuraticilor oameni cât și în viața popoarelor.

Munca și suferința regenerează indivizii și popoarele, deci: muncă fără preget, muncă sinceră, care izbăvește durerile și întărește conștiințele! „Nu hrăni cănele de pripas, zice d. Iorga într-o *cugetare* a sa — ci fă-l să se întoarcă acasă la dânsul”. Un om și un popor nu trăiește din pomana altuia și nici din slăbiciunile dușmanilor săi. „Niciodată o cetate n'a fost cucerită cu un plan sau cu o viclenie, ci cu vitejia celor de afară sau cu prostia celor dinlăuntru”. Dușmanul poate să fie un moment slab și slăbiciunea lui poate să-ți facă bine, dacă însă tu nu te vei întări prin tine, ori ce vântuleț te va doborî la pământ.

În lupte pentru adevăr, pentru ajungerea idealului, sunt două momente: distrugerea minciunii și a răului — și înlocuirea lor cu adevărul și cu fapta cea bună. În istoria poporului nostru nu există un al doilea caz când cineva să fi luptat cu atâtea înverșunare și cu atâtea mijloace pentru distrugerea minciunii și a răului, cum a luptat d. Iorga. În privința asta dsa e o apariție fără pereche. Dacă în această luptă dsa s'ar fi nărginit numai la fixarea unui ideal și la dărîmarea idolilor, ar fi meritat în mare parte, atributul cu care l-au cinstit dușmanii lui, acela de „distrugător”. Dar d. Iorga nu s'a oprit aci, ci, pe ruinele capștilor dărîmate a ridicat și ceva pozitiv. Istoric care cunoaște istoria lumii și știe să înțeleagă în legătură cu aceasta soarta poporului său, el a văzut în icoanele din trecut poporului nostru, ce a fost mare în acest trecut și ce a fost neînsemnat și, ținând seamă de firea poporului, a stabilit ce-i lipsește acum și cum i-se poate da aceasta. Nimeni, până la d. Iorga, n'a studiat atât de amănunțit și cu atâtea iubire de adevăr firea poporului nostru întreg, în lumina istoriei și a țării de astăzi a lui. Nimeni n'a pătruns atât de adânc în amănuntele istoriei noastre, atât sub raport politic cât și sub raport cultural, literar și religios, și nimeni n'a cunoscut așa de aproape pe toți Românii din diferitele țări, ca dsa, care și prin aceasta era indicat să fie un îndrumător spre cărări nouă a întregului popor.

Din cunoașterea aceasta sub toate raporturile a poporului, a rezultat aceea lozincă pusă în circulație în deceniul din urmă și ajunsă în timp foarte scurt, cunoscută pretutindenea: *unitatea culturală*, ea ideal al educației și al vieții naționale, — ideal pentru care nimeni n'a lucrat mai mult și mai cu însuflețire decât d. Iorga. Realist în concepțiile sale, dușman hotărât al romantismului istoric care a introdus în sufletele noastre o artificialitate stearpă, d. Iorga a pledat în întreaga sa activitate de până acum cu un adevărat eroism pentru înlocuirea frazei prin faptă și pentru răspândirea largă a tuturor elementelor cari fac în adevăr cultura unui popor și cari

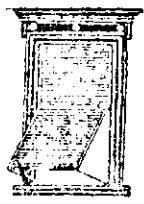

Szántó Dezső Nagyvárad, Szt. János-u. 25.

Iăcătuși pentru edificii.

Telefon 491. ————— Telefon 491.

Primul magazin industrial de rolete de lemn din Oradea-Mare. — Atelier de ferărie. —

il fac pe un popor *una* (credință, libertate, artă). Prin lucrările dsale a contribuit extraordinar de mult la cunoașterea noastră, fără de care nu poate exista îndreptare, — și noi Ardeleni trebuie să-i fim recunoscători că prin munca dsale Ardealul a ajuns să fie sub toate raporturile mai bine cunoscut și mai bine apreciat în Țară, decât înainte și ca și noi să cunoaștem mai bine întreg poporul român, pe care până aci nu-l cunoașteam. Prin aceasta a făcut ca și unitatea culturală să ajungă din stadiul ei de romantism, la acela de realism sănătos, care se manifestă în fapte, iar nu numai în fraze răsunătoare. Un lucru excepțional de mare pentru educația poporului a făcut dsă prin aceea că ni-a arătat în „*Istoria Românilor*”, în „*Istoria literaturii române*” și în „*Istoria bisericii române*”, că poporul nostru a fost și este un popor, atât ca suflet, cât și ca tendințe, indiferent de granițele vremelnice. Din cunoașterea aceasta s'a desfășurat pentru toți încheiere care, din punctul de vedere al educației poporului, e neprețuită și dă vieții noastre un rost și un stimulent totodată. E uimitor ce a făcut dl Iorga în această direcție. Nu numai că a scris zeci de cărți și sute și mii de numere de revistă, nu numai că a făcut ceea ce știe că a făcut prin „*Sămănătorul*” și prin „*Neamul românesc*”. — muncă uriașă, fără păreche — dar a făcut și prin graiul viu, ceea ce n'au făcut generații întregi de oameni. Convins că cuvântul scris n'are răsunetul cuvenit, întocmai ca apostolii lui Christos, nu s'a mulțumit numai cu învățăturile ce le așternea pe hârtie și le trimetea în largul pământului românesc, ci a lucrat și cu graiul viu luminând, îmbărbătând și întărind. Sutele de conferințe pe cari le-a ținut în România, în Bucovina și în Ardeal, au făcut adevărate minuni, trezind la viață conștiințe adormite și punând la lucru forțe neîntrebuțate. Conferințele acestea, apoi lecțiile dela cele două universități, din București și Iași, cursurile de vară dela Vălenii-de-munte, precum și cuvântările din cameră, nu impun numai prin noutatea și moralitatea ideilor ei și prin îndrăzneala cu care sunt susținute. Când, în Martie 1906, dl Iorga și-a ridicat glasul în contra batjocoririi limbei românești și când, mai târziu ceva, a început a cutriera în tovărășia scriitorilor, țara întreagă, ținând „*șezători literare*” a făcut să se înțeleagă un lucru: dreptul sufletului luptător de a se revolta împotriva relelor sociale, fie ele ori cât de vechi și de generale și datorită lui de a le nimici cu orice preț, punând în locul lor elementele de adevărată cultură ce și au isvorul în ființa însăși a poporului. Poate că tocmai îndrăzneala neobișnuită, cu care dl Iorga își susține ideile (a spus odată chiar și cuvintele: *etiam contra omnes!*) îi dă nu numai mare parte din valoarea personalității sale, ci și mulțimea de dușmani pe cari îi are și pe cari dacă nu i-ar avea ar isbuti mai ușor să și ducă la îndeplinire ideile. Sinceritatea, aproape sălbătească, cu care lucrează, și care, după mine, nu e practică, — e din punct de vedere educativ foarte prețioasă, iar din partea morală e cu totul justificată. „Munca” și „sinceritatea” lui Carlyle arareori își vor fi găsit o mai curată întrupare decât în dl Iorga, care e un adevărat fanatic al muncii și al sincerității.

Sinceritatea cu care spune adevărul istoric și cu care se pronunță în toate chestiunile actuale din viața tuturor Românilor (să ne aducem numai aminte ce a făcut dl Iorga pentru viața politică a fraților din Bucovina, și uneori, și pentru noi) e o notă la noi. Caracteristică e d. e. între multe altele și atitudinea categorică pe care o dovedește dl Iorga în chestiunea bisericească, ba cere o autonomie a bisericii, și o cere aceasta din convingerea pe care și-a câștigat-o și din studiile istorice, că orice încetare a libertății în cele sufletești duce sau la moarte sau la robie. Să i-se lase bisericii libertatea de a se conduce singură, altfel ea e o unealtă netrebnică în mâna politicii fluctuante!

Dl Iorga se revoltă în adevăratul înțeles al cuvântului împotriva silei ce se face cu educația religioasă, așa cum o îngăduie biserica românească. Ceea ce prinde mai puțin la copii, este poezia, așa cum se face la istoria religiei — zice dsă. Ceea ce însă îmi pare mai grozav, este lecția de morală, care, cum se face, fiecare din noi știm — căci cele mai grozave reminiscențe didactice sunt acelea ale lecției de morală creștină, învățată pe de rost”. Cuprins de groaza gre-

șitei educații pe care i-o dă copilului atât societatea cât și școala dl Iorga se întrecă cu tot dreptul: „nu e oare răspunzător cineva și față de sufletul copilului? Dacă l-ar cufunda cineva într-o pivniță și l-ar chinui, vine judecătorul de instrucție, face proces și l' trimite pe cel care a săvârșit fapta, înaintea judecării, care l' condamnă; când însă primești un suflet de copil pentru ca să l' desvolți, iar tu, în loc să l' desvolți îl sechilodești, ai recunoștința statului care te plătește și îți dă, poate, și „Răsplata muncii”. Aceste constatări, în cari se cuprinde foarte mult adevăr, l-au dus pe dl Iorga la o „*utopie didactică*” în formularea căreia e de acord cu cei mai mari pedagogi reformiști de pe vremuri, cari toți au mităcat pentru o adaptare a sistemului școlar trebuințelor sufletești ale individului și ale culturii generale, iar nu invers, cum e de mult în uz. Școala să fie astfel întocmită, încât să dea individului un razim moral în viață și să l' facă imun față de influențele stricăcioase ale societății asupra căreia de asemeni trebuie lucrat cu toate puterile luminoase a căror cunoaștere poate influența spre bine, de aceea a întemeiat la Vălenii-de-munte o tipografie care răspândește pe prețul cel mai mic cărți și reviste bune în popor, de aceea a înființat direct sau indirect un număr respectabil de case de editură și de bibliotecă cari să i' îmbie pe oameni cu o lectură sănătoasă, de aceea a tipărit în ediții de o ieftinătate fabuloasă „*Istoria Românilor*” și excerpte din cronicarii ș. a. Tot pentru educația poporului a ținut și ține și nenumăratele conferințe, începând dela cele pe cari le ținea la „Societatea femeilor române din București, până la cele ținute pentru militari, pentru studenți, pentru muncitori și pentru popor — conferințe cari toate sunt pline de cunoștințe interesante și de spirit scânteitor și de entuziasm care înduplecă la fapte.

În sistemul de gândire al fiecărui gânditor sunt și eclipse, cari nu întunecă însă lumina puternică a ideilor în adevăr mari și puternice. Tot astfel e și la temperamentele luptătoare, și încă într-o măsură și mai mare.

Mulți, o, foarte mulți, l-au atacat pe dl Iorga pentru ideile sale pentru faptele cari nu le conveniau, din cutare sau din cutare motiv, și mulți îi condamnă pentru anumite greșeli, întreaga activitate. Aceștia uită una dintre vorbele foarte adevărate ale dlui Iorga: „*Unde se lucrează mult ucolo rămâne și de măturat*”.

Cu toate eclipsele mari sau mici, inerente tuturor lucrurilor omenești, opera dlui Iorga e un tezaur de idei și de fapte fără păreche în analele culturii noastre. În ea va găsi gândiri înalte fiecare educator și din ea se va putea lumina oricine ar vrea să fie educat. Pentru că dl Iorga e, pe deoparte prin mulțimea și înălțimea ideilor iar pe de alta prin munca neobosită ce a desfășurat și până la această vârstă de patruzeci de ani, un strașnic exemplu de imitat, el e un adevărat educator.

Congregația comitatului Alba-inferioară este convocată la o ședință extraordinară pe Luni, 19 Iunie n., în capitala județului, Aiud.

Pactul electoral din Austria. Din Viena ni se anunță: În urma atitudinii alegătorilor liberali germani din Viena, cari au declarat că nu vor respecta pactul încheiat între șefii lor și șefii partidului creștin-social, conducătorii partidului creștin-social au adus la cunoștința partidului liberal german că renunță la cooperarea partidului liberal la balotagii.

Partidul liberal a luat act despre această hotărâre, declarând pactul încheiat ca neavenit.

Sesiunea parlamentară de vară și partidele. Guvernul e hotărât să nu închidă sesiunea parlamentară înainte de votarea reformelor militare. Cum, însă, partidele opoziționiste au declarat că vor obstrua aceste reforme, în partidul guvernamental se țin consfătuiri zilnice pentru a asigura capacitatea de muncă a parlamentului și în lunile de vară.

Ieri după amiază a avut loc la contele Khuen-Héderváry o nouă consfătuire, la care a luat parte și președintele partidului guvernamental. Membrii partidului au declarat că vor asista la ședințele Camerei și în lunile de vară. Pentru a asigura, însă, numărul suficient de deputați pentru toate ședințele, deputații guvernamentali au fost împărțiți în secții, cari se vor perânda.

Criza partidului catolic din Belgia. Deodată cu demisia guvernului prezidat de Schollaert, a izbucnit în sinul partidului catolic, care a fost la putere, un conflict grav.

În sinul partidului stau față în față două curente puternice: clericali bătrâni și clericali tineri, la cari se mai adaugă o aripă a democraților catolici.

În posesia puterii de aproape 30 de ani, partidul catolic nu s'a gândit niciodată să ție pas cu evoluția istorică și să ție seamă de împrejurările schimbate. S'a îngădit mereu în cadrele oficialității, înăbușind prin teorizări glasurile cari cereau o primenire. Și abia acum se învederează cât de multă dreptate aveau cei ce cereau alți oameni în alte împrejurări.

Căzând dela putere, reprezentanții celor două curente își atribuie reciproc vina căderii.

Între organele celor două curente se dă o luptă înversunată și nemiloasă, plină de atacuri personale.

E atâta asemănare între criza acestui partid din Belgia și criza partidului creștin-social din Austria, ca să nu vorbim de criza unui partid mai aproape de noi.

E un proces firesc de descompunere provocat de inerția îndelungată; un proces de fermentație din care trebuie să resară însă forțe nouă.

Prin moarte la viață, e un adevăr care își are îndreptățirea nu numai în natură, ci și în viața partidelor politice.

Din Cameră. În ședința de azi s'a intrat în discuția pe articole a bugetului ministerului de culte.

Discuția a fost foarte agitată, învîrtindu-se mai ales în jurul chestiunilor confesionale și a congregațiilor catolice.

Pe urma discuției s'au ivit și „*afaceri cavalești*”. Deputatul Kelemen a trimis martori deputatului Polónyi Dezső, fiul lui Géza, simțindu-se ofensat de-o întrerupere a acestuia.

Între alții a luat cuvântul și deputatul Lenghel Zoltán, care a atacat pedagogiile naționalităților, fiind „*cuiburi de agitație*” și a cerut statificarea lor dimpreună cu înființarea unei pedagogii la Zelan.

În răspunsul său, ministrul de culte Zichy a declarat că statificarea pedagogiilor naționalităților se va face dar numai pas de pas; în ce privește înființarea unei pedagogii la Zelan, va cere avizul consiliului comunal de-acolo, apoi va hotărî în chestie.

Discuția se va continua în ședința de Luni.

O scrisoare a d-lui Goga.

Domnule Redactor,

Vă rog să binevoiți a publica următoarele lămuriri de ordin personal, pe cari în calitate de colaborator la ziarul „Tribuna” mă socotesc dator a le da, pentru orientarea publicului cetitor:

Fiind pătruns de credința, că publicistica noastră numai atunci își face datoria când discută chestiuni de ordin principiar, săvârșind astfel munca unei propagande de idei, mi-am manifestat la diferite ocazii amărăciunea împotriva atacurilor personale, cari văzând lumina tiparului, coboară nivelul discuției și îndușmănesc lumea, fără a aduce un serviciu real opiniei publice.

Potrivit acestor păreri, am încunjurat totdeauna în scrisul meu chestiunile personale și m'am năzuit să păstrez seninătatea, de care trebuie să fie călăuzit orice condei în căutarea adevărului. De aceea am rămas desgustat de tonul injurios, de ploaia de insulte, cari inundă de o vreme încoace o seamă din tiparele dela noi. Mi-am dat seama, că în acest chip se creiază o atmosferă imposibilă, în care ura oarbă înlocuește judecata limpede și în care pornirile curate ale sufletului sunt înăbușite de chirotul răgușit al patimei. În astfel de împrejurări când combatanții vin pe arena literelor cu parul în loc de-a veni cu condeiul, nu mai are nici un înțeles să privești sau să te amesteci în aceste întreceri.

Mărturisesc, că unul din motivele cari m'au determinat să rămân și pe mai departe colaboratorul „Tribunei”, a fost seninătatea cu care a înfruntat acest ziar poporul de injurii și batjocuri deslănțuite din partea unor adversari, cari își pierduseră de mult calmul și obiectivitatea. În această însușire am văzut un ascendent moral și-o incontestabilă superioritate culturală. Cred, că această linie de conduită trebuie păstrată și în viitor, pentru a face din gazetărie un mijloc de educație a mulțimii și-a nu degrada acest frumos meșteșug la meseriile îndrumate de mici interese personale.

De aceea trebuie să declar, că consecvent credințelor din trecut, nu pot împărtăși părerea exprimată în articolul recent al domnului Sever Bocu: „In chestie personală”, în care se făgăduiesc publicului „biografii” de ale dușmanilor acestui ziar.

Înțeleg legitima indignare a d-sale în fața insultelor ce i-s'au aruncat și pentru cari are datoria firească să-și ia satisfacție, dar nu înțeleg de ce ar trebui să se urmeze și în coloanele ziarului „Tribuna”, rețeta organului „autorizat”, ale cărui expresii sunt în adevăr o inovație în publicistica noastră. În acest chip ne-am nămolit până în gât în trivialități și am isbuti în cel mai scurt timp să ne facem de ris. Lăsați deci, vă rog, acest mijloc admirabil de-a servi interesele neamului pe seama acelor, cari crezând în dogma răbdării fără hotar a publicului nostru, îngrămădesc nedreptate peste nedreptate și batjocură peste batjocură. Lumea obiectivă poate alege adevărul din scrisul nostru liniștit și nu e nici o nevoie să ne subliniem

convingerile cu injurături, tradând și prin aceasta influința vecinătății ungurești.

Aceasta e părerea lumii nepărtinitoare, care rămâne consternată în fața epitelor strașnic de colorate ale antagoniștilor acestui ziar și cred, că d. Bocu numai răpit de-o explicabilă revoltă s'a lăsat ispitit un moment de logica adversarului, făcând amintita făgăduință. A nu o îndeplini însemnează a da dovada unui calm, pe care trebuie să-l păstreze orice muncitor în ziaristică și care, cum spuneam, e una din însușirile „Tribunii” zilelor noastre.

Primiți, asigurarea stimei ce vă păstrează:

Sibiu, 15 Iunie.

Octavian Goga.

Apreciez dorința d-lui Goga și-mi voi da silința să păstrez seninătatea „Tribunei” și pe mai departe. Călăuzit de aceleași principii, ca și d-sa, am suferit și pân'aci atacurile neomenoase cari tind la distrugerea mea personală, pentru singura vină, că mi fac datoria la acest ziar. Dar s'a umplut paharul și a devenit insuportabilă situația.

Eu de altfel am tras la bara judecătorească pe calomnatorii mei.

Ținem, să facem deci declarația, că la injuriile ce ni-le aduce organul autorizat prin pana directorului și a versificatorului ei, condei simbriaș, adus din altă țară, nu vom răspunde în „Tribuna”.

Facem însă răspunzător pentru desfășurarea ce vor lua certurile pe șefii comitetului național, cari întârzie să pună capăt banditismului gazetăresc, care-și face mendrele în organul autorizat al comitetului.

Sever Bocu
redactor la „Tribuna”.

Declarație.

Ni-se cere publicarea următoarelor:

Subsemnații, între cari și foști elevi ai d-lui Goldiș, desaprobăm procedura fostului nostru profesor, de a confunda afacerile D-sale personale, cu afacerile publice românești.

Oraș, 15 Iunie.

Nicolae Comaniciu, Emilian Stoica, I. Comaniciu, Daniil Săroiu, Ioan Bratu, Augustin Șandru, Valer Pană.

Scrisori din București.

Cum uităm. — Primirea ofițerilor ruși. — Moartea lui Suvarov. — Italienii și Liga culturală.

București, 3/16 Iunie.

Ziarele publică rapoarte amănunțite despre primirea ce s'a făcut la Galați și Brăila misiunii rusești venite să aleagă locul unde se va așeza monumentul generalului Suvarov. A fost o primire călduroasă, am putea zice frățoasă. Oaspeții ruși au fost obiectul unei frumoase atențiuni din partea populației celor două orașe. Corpul ofițeresc, ca și autoritățile civile, au primit pe oaspeți cu bunăvoință pe care un prieten și-o manifestează față de prietenul său venit să aducă prinos amintirii unui viteaz al neamului lui.

Citind rapoartele despre primirea ce li-s'a făcut ofițerilor ruși, îmi vin în minte discu-

țiile cari au avut loc la congresul ligei. Un membru a cerut să se facă ceva în amintirea răpirii Basarabiei, pe care lăcomia moscovită a pus mâna, drept recunoștință pentru sângele vărsat de vitejii români sub zidurile Plevnei, spre a salva „cauza creștină”, pe care acest hrăpareț neam a confundat-o totdeauna cu cauza sa.

I-s'a răspuns însă — și bine i-s'a răspuns — că aniversarea răpirii Basarabiei este o zi de jale, o zi, care numai curaj și avânt nu poate insufla în inimile Românilor. Astfel de zile nu trebuiesc sărbătorite, amintirea evenimentelor petrecute trebuie păstrată în sufletele noastre, ca un crud memento ce ne-au păstrat-o străinii totdeauna.

Felul cum au fost primiți ofițerii ruși chiar în aceste zile, e o dovadă că părerile acestea le împărtășește poporul românesc întreg. Li s'a arătat oaspeților străini că — cu toate loviturile primite dela dușmani și dela prieteni — neamul românesc are încredere în forțele sale și, încrezător în puterea sa de viață merge cu curaj înainte.

Vizita ofițerilor ruși a făcut să se vorbească și despre evenimentele dela 1789 și împrejurările, în cari generalul Suvarov și-a găsit moartea.

Împăratul Iosif al doilea al Austriei, în alianță cu împărăteasa Ecaterina a Rusiei porniseră să ocupe Moldova.

Faptul acesta inspiră serioase îngrijiri și voevodului Munteniei Mavrogheni, care se hotărî, pentru asigurarea țării sale, să dea tot sprijinul Turcilor, cari în orice caz au fost totdeauna mai de bunăcredință decât creștinii. Înțelegând planurile lui Mavrogheni, trupele austriace năvălesc în Muntenia, sunt însă respinse de oștirea adunată în grabă a domnului muntean, care își concentrează forțele la mănăstirile Sinaia și Cozia, pe cari le preschimbă în fortărețe.

În timp ce Mavrogheni luptă vitejește, trupele turcești suferiră însă mai multe înfringeri din partea oștilor aliate. Turcii fură învinși la Focșani în ziua de 21 Iulie 1789 de către oastea condusă de Suvarov. O altă înfrângere suferită la Mărtinești din partea oștilor austriace, iar la Rîmnicul-Sărat, în lupta ce a urmat după unsprăzece zile, Turcii fură aproape zdrobiți, spre adâncă părere de rău a voevodului muntean, care-și pusese toată nădejdea în biruința Turcilor. Lupta dela Rîmnicul-Sărat a fost una dintre cele mai înverșunate. Peste douăzeci de mii de oameni își aflară aci moartea. Turcii pierdură întreaga lor artilerie și vre-o sută de steaguri. Pentru vitejia manifestată în această luptă, Suvarov a fost ridicat la rangul de conte și i-sa dat titlul de „Rîmnicak”.

Nu mult după aceste evenimente, fiul lui Suvarov își găsi moartea tocmai în valurile Rîmnicului, pe malurile cărui tatăl său câștigase o victorie atâta de strălucită. Generalul Suvarov fiiul comanda, în 1811 o divizie a armatei dela Dunăre. Într'o seară, ajungând la malurile inundate ale Rîmnicului, fără a socoti primejdia ce-l amenința, el intră cu un postalion de pe acele vremuri în valuri, voind să treacă cu orice preț. Indrăsneala i-a fost însă fatală, căci își găsi moartea în valurile fiului.

Liga culturală a ținut să ia parte la sărbătoarea Italiei într'un chip cât se poate de potrivit. Dl N. Iorga, secretarul general al acestei instituțiuni a publicat din partea Ligei un tratat de istorie a Românilor, cu privire mai ales la raporturile ce au existat între Români și Italia. Cartea apărută în limba italiană a fost trimeasă institutejor de cultură națională din Italia, precum și fruntașilor vieții publice a țării surori.

Acest nobil dar a fost primit cu multă satisfacție de frații italieni, cari au ținut să-și manifesteze recunoștința pentru felul cum Români au știut să-și manifesteze în aceste zile de sărbătoare simpatia față de dișii. La Liga culturală sosesc zilnic zeci de scrisori de mulțumită din partea acelor cari au primit cartea. În toate aceste scrisori, cari vor apărea într'o broșură, se manifestează o adâncă dragoste față de poporul românesc. Iată ce scrie directorul bibliotecii muzeului din Padova:

Sint datorii a vă exprima d-voastră și membrilor acestei onorate Ligi cele mai vii mulțumiri pentru darul operei „Breve Storia dei Rumeni” dedicată din cele mai alese simțăminte de amabilă frăție poporului italian în timpul când sărbătorește 50 de ani dela propria sa unitate.

Sunt foarte sigur că omagiul învățaților români, interpreți adevărați ai sufletului popular va fi în chip cordial bine primit de orice patriot italian și va rămâne cu valoarea sa de două ori istorică, pentru a mărturisi și a strânge legăturile care îmbrățișează neamurile latine.

Cu considerație deosebită, directorul bibliotecii muzeului civic din Padova,

Andrea Moschetti.

Anarhia din Bucovina.

De I. Grămadă.

Românii din Bucovina — țărani și intelectuali — sunt așa cum i-a crescut presa noastră prea ospitalieră pentru orișice hârțuță iscălită. De aceea să nu ne mirăm că țărani noștri, din oamenii cei pașnici de mai înainte, s'au prefăcut în timpul din urmă în acuzatori neîndurați ai boierilor și ai preoțimei, apoi ai învățătorilor și a celorlalți funcționari, cari la rândul lor îi imită pe țărani. Presa li-a îngăduit totul, căci intenția ei n'a fost ca să-i crească și să formeze o opinie publică, ci ca să sgândărească toate instinctele ascunse ale mulțimei inconștiente. Pentru aceea s'a deschis ușa largă la redacție pentru orișicine; de aceea conducătorii presei noastre au întrebunțat și întrebunțează și acum un stil vulgar, tare, brutal, uneori înfiorător de grosolan, prin care se adresează mulțimei bete de plăcere de a vedea stășiât ceca ce avea stânt mai înainte.

Când iei în mână o foaie din Bucovina, îți face impresia că acolo nu-s nici directori, nici redactori, nici corectori, ci numai zetari. Înăuntru, în corpul jurnalului, vei afla toate stilurile de pe lume: când tragice, când vesele, când catonice, când destrăbălate, cinice, dar mai ales injurioase și pline de germanisme, ba chiar de cuvinte germane cu terminațiune românească.

E o anarhie curat americană! Forma aleasă a limbei, ideea sănătoasă, îndreptătoare de moravuri? acelea-s pentru reviste! În jurnale — mai ales în toiul alegerilor — apar articole și notițe, ba chiar numere înfregi pline de exclamații, de litere groase, tipărite cu roșu ca la socialiști și ca pe firmele strigătorilor de bălcu. Coloarea roșie a literilor e ultima emanațiune a geniului bucovinean.

Și presa aceasta pestilentoasă, corumpătoare de moravuri și otrăvitoare de suflete se împarte gratuit mulțimei în sute și mii de exemplare, până la al cincilea și al șaselea număr! În zadar vei încerca tu om de omenie să scoți un jurnal sau o revistă cinstită, deschizătoare de căi mai liniștite, mai sănătoase: publicația ta va pieri la al 3-lea număr, căci vulgul nu plătește niciodată jurnalele, deoarece îi deprins să le capete gratuit. De aceea a dispărut organul popular „Deșteptarea”, de aceea e înglodată în datorii „Gazeta mazărilor”, dar mai ales revistele noastre „Junimea Literară” și „Școala”. Ei, dacă ar fi poate și ele „moderne” și s'ar lua după celelalte surori periodice din țară, cine știe de n'ar curge banii la administrație!

Mai ales două cuvinte — *poporul și național* — cari ar trebui rostite mai rar, se iau foarte des în deșert de către speculatorii patimilor noastre; aceste două sunt titluri frumoase, sunătoare și de aceea jurnalele noastre se folosesc cu predilecție: „Voința poporului”, „Foaia poporului”, „Glasul poporului”, „Apărarea națională”, „Unirea națională” etc. etc.

Judecând după titlu, crezi că la noi domnește cel mai larg democratism, înfrățit cu naționalismul cel mai intransigent.

Un jurnal zilnic nu-l avem, și l-am putea scoate, de-ar fi înțelegere între noi și puțină trageră de inimă, dar pentru aceea fiecare stare, sau mai bine zis fiecare castă, are organul său. Preoții scot „Candela”, o revistă științifică scrisă într-o limbă românească pe care n'o mai află nicăieri, iar pentru trebile politice au două jurnale: „Viitorul” și „Asociația clerului”. Învățătorii au organul lor oficios „Școala” pentru chestii pedagogice, pentru cele politice însă se inspiră din „Glasul poporului” și din publicația germană „Neue freie Lehrerzeitung” condusă de un destoinic ziarist, domnul Chisanovici, deputat în dietă. Cea mai mare parte din funcționari s'a grupat în jurul „Unirii naționale”, iar cantorii (cântăreții de strană) doriau mai dăunăzi să editeze și ei monitorul breslelor, în care să-și cânte aspirațiile nestingheriți de nime „Foaia Poporului”, fostul organ al partidului național decedat, a devenit „organul — Românilor din Bucovina!” Numai țărani n'au gazeta lor, căci de-ar avea-o n'ar abona „Poporul” lui G. Alexici din Budapesta.

Această sumedenie în jurnale de toate colorile și nuanțele e expresia firească a stărilor noastre sociale, cari sânt organizate în societăți deosebite, un obicei luat dela Nemți, învățătorii noștri cu un spirit de asociație foarte dezvoltat. Pălmarii (crâsnicii, paracliserii) au societatea lor proprie; tot astfel cantorii, învățătorii, preoții, avocații, medicii, inginerii, membrii emeritați ai soc. „Junimea”, iar acum în urmă s'au organizat și profesorii secundari într-o S. P. S. R. Studenții au chiar cinci societăți în țară, și două în alte orașe din imperiu: la Graț, și în Viena, aici însă la un loc cu Ardelenii. Țărani posed și ei două societăți politice, cari dorm, dar există. Poftiască cineva și spuie că nu sântem organizați în fața dușmanilor noștri, dacă-i dă mâna!

Toți acești sodali ai diferitelor asociații și-au făcut educația națională în cele șapte societăți studențești, cu statute deosebite, cu rude și cu clici deosebite, fiecare cu alt spirit, cu altă mentalitate și cu alte interese. A, e foarte nostim acest caleidoscop național mai ales când pornește a se mișca pe timpul alegerilor: e în stare să-ți producă cele mai hazardate și mai paradoxale combinații de figuri și grupări.

Și când numeri acum toate societățile, toate grupările și publicațiile periodice și cântărești zgomotul ce-l fac, — nu activitatea lor — îți vine a crede că sântem cel puțin 3 milioane de oameni, cu școli medii naționale, cu o țărânie bine înțolită, cu o numeroasă clasă de mijloc a meseriașilor și a comercianților, și că avem o serioasă și indestructibilă cultură națională b.o. ca Polonii din Posen.

Cine va pune oare odată capăt neastâmpărului acestui furnicar de indivizi cu tendințe centrifugale? Mai înainte se întâmplă că mai trăsnea și fulgera din când în când dl Iorga dela Văleni și ne liniștiam pe o clipă; acum nu mai ajută nici cuvântul dlui Iorga, doar un mare dezastru național să vie să ne desmeteciască. Și acela pare să fie foarte apropiat, căci bancrotul tuturor băncilor e așteptat cu groază din zi în zi. Politicianilor însă nu le pasă: după dâșii potopul!

▼▼▼ = ANUNȚURI! = ▼▼▼

se primesc cu prețuri moderate la administr. > Tribunei <.

Un slujbaș în 1909.

de Vasile Savel.

Concetațenii mei sunt oamenii cei mai fericiți de pe lume. Pe ei nu-i frământă nici o idee, nu-i tulbură nici un gând de mai bine. Pășesc tacticos pe strada Mare, se opresc și discută interese casnice, afacerile culinare ocupând un loc de frunte. Intrigile orașului le cunosc în cele mai mici amănunte și viața casnică a fiecăruia e descusută, talmăciită și răstălmăciită, reluată dela început de fiecare, căci fiecare are de adăugat nota lui «personală» și se ascultă unii pe alții, cu o răbdare într'adevăr uimitoare.

Din somnul acesta hibernant, se deșteaptă rar de tot: odată la patru ani —, coincidență fatală, epoca alegerilor generale. Dacă guvernul e slab, le poate grăbi deșteptarea la trei s'au chiar la doi ani. Atunci sunt furioși, dar totuși, alegerile, la noi, își au și ele dulceața lor...

Ocupațiile mele nu-mi îngăduie să părăsesc prea des capitala, de aceea am să vă povestesc o întâmplare de acum doi ani, pe care și mie mi-a povestit-o, la un aperitiv, cuconu Iorgu, de șaisprezece ani pensionar. Aceasta însă nu trebuie să mire pe nimeni, deoarece orașul meu, e orașul pensionarilor. 250 alegători la colegiul al doilea, din care 150 sunt pensionari. Decanul lor, e o cucoană care ia pensie de 36 ani. Statul nu a prevăzut cazurile, când ar trebui să se iee pensie la pensie...

Acum o lună, spunea cc. Iorgu — vine în Foltani; ca medic al județului, doctorul Bărbulescu, numit în locul drului Heissenwart, care trebuia să iasă la pensie la întâi Octomvrie. Dar la București nu i-s'au făcut hârțiile, așa că vechiul nostru doctor rămânea fără leafă până la 1 Aprilie. Și nedreptatea era cu atât mai mare, fiindcă celalalt atât aștepta: să vie și să ia slujba omului nostru...

Dr. Heissenwart — ce să facă? alergă la primar, la deputați, la senatori, la Prefect, stăruinți în dreapta, în stânga, în sus, în jos, pace! nimic...

Pe de altă parte, Dr. Bărbulescu își închiriasse cea mai mare casă din oraș și trei zile de-arândul, coțingele, i-au adus calabalicul dela gară acasă.

Ce-și spunea el? «Acuma tai și spinzur, scot eu cheltuielile dela pirlitii ăștia!»

În oraș, neliniște mare. Copiii raportau părinților cele ce auzeau că se petrec în casa noului doctor (se spunea că are legături și cu Mamona), iar funcționarii când eșeau dela slujbă, trebuiau să treacă pe lângă casa drului Bărbulescu, care tot nu mai isprăvea cu așezatul mobilelor.

Telegrafistul dela gară, telefona la fiecare sosire a trenului, adică de trei ori pe zi, telegrafistilor dela poștă, că «tot n'a venit încă». Aceștia telefonau la rândul lor la Prefectură, la Primărie, la carierie și dlui W. Eiser că, «tot n'a venit».

Două săptămâni, cocoanele mai cu seamă, n'au putut dormi. Era o fierbere nemai pomenită.

După două săptămâni, doctorul Bărbulescu, se plimbă pe peronul gării și așteaptă trenul de 5 seara. E cam obosit și pare enervat.

Telegrafistul dela gară, radios, vestește pe cel dela peștă că «în fine!» Acesta, raportează celor trei administrații că... «în fine». Peste cinci minute cetățenii și mai ales cetățenele, respirau ușurate că... «în fine».

Peste zece minute un public neobicinuit de numeros era în gară, cum e la iarmarocul dela Sf. Ilie, când vine în localitate panorama lui Braun.

Un șuerat lung, un șuerat plictisit, anunță sosirea trenului. Publicul tresare... Cucoanele șoptesc, domniile se opresc în loc și așteaptă.

Tunul, trenul acela veșnic ostenit, trece prin fața gării și se oprește.

Din unicul vagon întâi — a doua, coboară nevasta doctorului. Sute de ochi se opresc asupra ei, dar ea nu bagă în seamă. Pe când coboară și copiii dlui, șapte copilași drăguți, cu obrăjorii rumeniți, sănătoși. Cei mai mărișori sar în jurul «taticului» pe care nu-l văzuseră de mult. Bona, coboară cu cel mai măruntel în brațe.

Cucoanele se uitau mirate. Domniile priveau speriați. Bine, spuneau ei, unul, doi, fie și trei, dar șapte!... Asta n'o puteau înțelege.

Telegrafistul dela gară, comunică celui dela poștă: șap-te, rar și apăsător.

Casieria, primăria și prefectura au fost înștiințate imediat: șap-te.

Funcționarii își puseră condeile după ureche și discutau cu aprindere «evenimentul».

IAJKOVITS E.

Atelier de fotografii artistice,
— de primul rang. —
ORADEA-MARE, Palatul Sas.

Fotografii și portrete, reproducții după fotografii vechi și noi în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interioruri, acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Atelierul se află exclusiv numai în Palatul Sas.

D. W. Eiser, se scarpină după ceafă: Asta ticălos e multi parali, arl cupchii mulți...

Cucoanele erau scandalizate. Un doctor să aibă atâția copii, dar atunci la ce mai e doctor? se întrebau mirate cele mai tinere, care în taină nădăjduiau că... dar ce are a face!

Doctorul Bărbulescu își vede de serviciu, în schimb doctorul Heissenwart, nu mai are astâmpăr. Și când dezesperarea provincialului nu mai are astâmpăr, el își face bagajul — câteva bilete de recomandare — și pleacă la București.

Zis și făcut. Doctorul Heissenwart pleacă în Capitală și după trei zile se întoarce acasă, liniștit, radios, ca unul ce «reușise».

A cincea zi venită două decrete: dr. Bărbulescu era mutat în altă parte, iar dr. Heissenwart era numit, până la regularea drepturilor de pensie, medic primar în orașul meu.

De năcaz dr. Bărbulescu își comandă imediat cărți de vizită:

Dr. I. B. GHINION

pe care le depuse la cunoscuți, iar seara dădu un banchet, și ținu următorul toast la șampanie:

«Domnilor,

«De când sunt medic, nici-odată n'am stat mai mult de șase luni într-o localitate. Adesea, am fost mutat după trei, două și chiar după o lună dela stabilirea mea într'un oraș.

Fiindcă nici aici nu m'am putut stabili, m'am hotărât să-mi dau demisia. Plec la țară, la moșia mea.

Vă las cu bine, iubiiții mei, și vă mulțumesc de dragostea ce mi-ați arătat».

Se sculă și plecă lăsându-i pe toți în uimire!

Dar: Onorabilii mei concetățeni au făcut mult haz de această «întâmplare» pe care astăzi de sigur au uitat-o, își duc mai departe viața lor tichnită, lipsită de bucurii, lipsită de emoții, oameni fericiți, fericită rasă de pensionari.

Statificarea școlilor normale.

În decursul discuției asupra bugetului ministerului de culte care s'a terminat ieri, în general, s'a cerut din partea unor deputați statificarea școlilor normale din țară. Față de această dorință, ministrul de culte Zichy, a făcut ieri o declarație, care ne privește de aproape și pe noi. Ministrul, care în discursul său de program a accentuat necesitatea stăpânirii culturale ungurești în această țară, a declarat că școlile normale nu se pot statifica deocamdată, deși ar dori-o aceasta și el, din lipsă de bani.

Contele Zichy și-a mângăiat însă cioraci cu nădejdea că nu peste mult va înfrința statificarea evaluativei învățătorescilor. adică, toți învățătorii cari au terminat cursurile pedagogice în vre-o școală normală confesională, vor fi siliți să depună examenul de evaluare în fața unei comisii numite de guvern.

Prin aceasta contele Zichy ne pune în perspectivă un nou atac împotriva culturii noastre naționale și ne așează într-o situație similară cu cea creată de legea lui Apponyi. Pentru că este foarte evident, că în urma acestei statificări a examenelor de evaluare învățătorescilor, va trebui să se introducă în toate școlile noastre normale un nou program de învățământ, în care învățarea limbii ungurești ar trebui să câștige un rol preponderant. Învățătorii noștri, trebuind să se trudească întru învățarea limbii ungurești, vor fi siliți, asemenea viitorilor lor sărmani elevi români, să-și neglijeze întru toate studiile de limbă

și literatură românească și de aprofundare a chestiunilor de educație. Acea comisie numită de guvernul unguresc, în orice caz, va forma o strajă neadormită a ideii de stat maghiar, iar bieții noștri candidați de învățători, vor fi clasificați nu după cunoștințele lor de pedagogie, ci după gradul de pătrundere a „ideii”. La aceste examene de evaluare se va sili ca și în școlile populare, conștiința românească a candidaților.

Unde este însă mai mare perfidia? Ca și în legea lui Apponyi, ministrul actual vrea să lase și pe mai departe, ca susținătoare a școlilor, confesiunile, creând și prin această lege o duplicitate insuportabilă pentru noi. Vom contribui și pe mai departe la susținerea materială a școlilor noastre normale, dar nu vom contribui cu nimic în cele sufletești. Vom da banul nostru muncit, dar cultura națională ungurească va trebui să domineze aceste instituții spre coruperea spiritului nostru românesc. Se va crea deci și cu acest prilej anomalia cunoscută a luptelor noastre naționale, că noi plătim birul nostru bănesc totdeauna și nu primim nimic în schimb, ba dimpotrivă, se atentează la cele mai sfinte bunuri ale noastre, prin acești creștari nenorociți ai noștri.

Voința ministrului, se înțelege nu este încă lege, dar după cât cunoaștem mentalitatea tuturor guvernelor ungurești cari pururea au lucrat la surparea existenței noastre naționale, ne putem aștepta, și în privința aceasta la un atac nou împotriva noastră. Ne putem aștepta, ca peste câțiva ani, dascălii noștri să fie trecuți prin sâta păcătoasă a unei comisii numite de guvernul pururea credincios ideii de stat maghiar, ne putem aștepta la aceasta, în tocmai cum peste câțiva ani vom putea saluta în mijlocul nostru biserică gr. or. cu limbă ungurească, în care frumoașa noastră limbă liturgică va fi înlocuită cu nodurosul idiom al lui Arpad; un lucru pe care contele Zichy nu-l poate face acum, deoarece credincioșii maghiari gr.-or. sînt încă prea împrăștiți, dupăcum spunea ministrul în Cameră.

Scrisori din Iași.

Congresul medicilor. — Congresul cercurilor comerciale și industriale. — Statuia lui M. Kogălniceanu. — Ce e cu statuia lui Cuza?

«Asociația generală a medicilor» și-a ținut anu acesta în Iași al XV. congres anual. Totuși numărul congresiștilor nu s'a ridicat la 130. Credeam să dau o dare de seamă amănunțită, bogată, impunătoare. Nu s'a putut. S'au discutat chestiuni deosebite, destul de importante — însă cu atâta patimă, cu atâtea aluzii răutăcioase de persoane, în fața unui auditor atât de indiferent și pătimăș, încât pana mea a refuzat să le urmăresc în expunerea lor amănunțită. Mă voi mărgini deci să le rezum în memoriile și dezideratele ce s'au votat.

Intru ce privește chestiunea «apărării țării împotriva primejdiei de holeră și ciumă» iată ce s'a hotărât. Să se întinzeze laboratoarele prevăzute de legea sanitară nouă; să se întreprindă lucrări de apă și canal în orașele amenințate de moliște; să se completeze instalațiile din porturile mari, amenințate de holeră; să se facă demersuri pentru a se ajunge la o înțelegere cu statele vecine în privința supravegherii râurilor și fluviilor limitrofe.

Discuțiile raportorilor asupra «legei sanitare și foloasele ei» — Dr. Sion, — «raporturilor ce

trebuie să existe între medici și celelalte organe administrative și judiciare» precum și a altor chestiuni de interes mărunț, au fost quintetizate în 3 moțiuni votate în unanimitatea membrilor prezenți. Iată-le: Soarta medicilor funcționari e critică și ca atare se invită comitetul central al «Asociației» să facă toate demersurile ca legea sanitară să fie aplicată și în ce privește gradațiile. Să se egaleze lefurile medicilor de spitale și de orașe, cu aplicarea gradațiilor respective la vechile salarii de 500 lei. Cursurile de perfecționare ale medicilor să rămâie facultative. Dl. ministru de interne să dea din vreme publicității textul întreg al modificărilor legii sanitare, pentru ca corpul medical și «Asociația» să-și poată da avizul. În viitoarele congrese, chestiunile științifice să fie fixate pentru o singură zi, rămânând ca celelalte să le ocupe discuțiunile de interes pur profesional.

Tot în aceleași zile, în sala Teatrului Național a avut loc și congresul «Cercurilor comerciale și industriale». Au luat parte peste 4000 de membri, adunați din toate ținghiurile țării. Trebuie notat — nu cu destulă îngrijorare — felul cum au înțeles congresiștii să discute cele mai însemnate probleme economice: frământă viața noastră actuală: problema monopolului cărciumilor a cooperativelor și a repaosului duminical etc. Și doară s'au perindat la tribună zeci de oratori. Nu vom căuta să criticăm. Vom spune însă că, în atmosfera unei astfel de stări înapoiate, orice progres, orice pas către mai bine, e un gest de uriaș. S'a putut vedea în congresul de la Iași *marele dușman* al propășirii noastre economice: lipsa de cultură, lipsa de orientare; ignorarea ori căruia interes general.

Dar să dăm cetire moțiunii generale, votate în tumultul impunător a 4000 de găsuri!:

«Membrii cercurilor comerciale și industriale din România, întruniți în al II congres la Iași, în zilele de 29, 30 și 31 Mai 1911, în urma debaterilor urmate asupra punctelor conținute în programul congresului, au votat în unanimitate următoarele desiderate:

1. Desființarea comerțului ambulant, el fiind păgubitor nu numai comerțului stabil și cinstit dar și consumatorilor, cari sânt înșelați.
2. Desființarea actualelor taxe de licență și înlocuirea lor cu taxe pe consumație.
3. Modificarea repaosului duminical, acordându-se un repaos de jumătate zi, în sensul legei Aurelian.
4. Desființarea legii monopolului cărciumilor și proclamarea libertății absolute a comerțului.
5. Modificarea sistemului de administrare a cooperativelor, cari vor fi puse sub administrarea și conducerea comercianților.
6. Modificarea legii fiscalului în sensul că acțiunile mai mici de 100 lei să nu fie supuse taxei de timbru, precum și simplificarea procedurii».

Zilele acestea, în fața palatului Universității noastre, s'a ridicat definitiv statuia vigurosului bărbat politic Mihail Kogălniceanu. E destul de mare. Nu însă atât, cât să simbolizeze uriașa personalitate a omului ce-a întrupat-o. E ceva în alătuirea lui, în sărăcia voită a pietrelor ce-l alcătuiesc soclul, în gestul acela, hezitând par'că, e ceva din sila deprimantă a omului ce n'a fost slobod în faptele sale, ce n'a avut norocul să se bucure în toată mulțumirea sufletului său, de opera titanică ce-o plămădise; e ceva din surîsul amar al aceluia ce înțelege umbra în care caută să-l arunce orgoliul unei dorinți nesăbuite. E modest monumentul. De-o modestie care pe unii îi jignește. Ce strașnic știm să prețuim munca înaintașilor noștri!

Pe când Anglia nu mai găsește prin cariere marmoră scumpă în ape, ca să clădească monumentul Reginei Victoria; pe când Italia își pune toată priceperea ei arhitectonică în ridicarea unui monument lui Victor Emanuel; noi, civilizații, noi, purtătorii celor mai înaintate idei, celor mai îndrăznețe concepții de viață și cinste politică; noi, șampionii culturii mondiale la porțile întunecatului Orient; noi, coborătorii celui mai mare popor din lumea veche; noi, cum știm să prețuim munca celor ce ne-a făurit România de azi?

Cum? Veți vedea la toamnă când veți asista la desvălirea monumentului lui Kogălniceanu. Veți și ați văzut acuma, când de 9 luni de zile nu se poate găsi un loc de cinste domnitorului Cuza!! Când se refuză cu o îndărătnicie diabolică voința cea mai curată a poporului acestuia păcătoș în încercările ce le suferă une-ori

Prin astfel de gesturi, prin clăcătiri de patimi nebune, ce întrezăresc un suflet încă barbar, prin sfidarea celor mai frumoase porniri, un popor nu merită epitetul de civilizată. Să luăm pildă dela Bulgari. Să privim la ei cum au răsplătit gestul poate nu destul de patriotic al prințului de Battemberg! Și cum răsplătim noi munca domnitorului Cuza! Trupul aruncat cu uitare în moșia Idela Ruginoasa, iar statua lui răzând, de-atâta împ, pe piețele și maidanele lașului! Fericit popor.

Corneliu Carp.

Povestiri de femei.

— Meditații asupra fetelor bătrâne *) —

II.

Am voi să știm.

*) Al doilea articol al dnei Matilda Serao.

Statistica e o știință bizară, vastă, variată, confuză și sterilă. Ea ne înlesnește să știm bunăoară, câte stridii s'au mâncat la Paris, într'un ajun de Crăciun, câți metri de panglică violetă consumă într'un an decorații aacademiei și în sfârșit câte mii de franci are rentă, pe minut, copilul din fașe al unuia din cei patru băieți ai lui Vanderbilt: toate lucrurile astea sunt poate curioase ca să se știe, dar nu sunt de sigur nici interesante nici amuzante, și în tot cazul absolut inutile. Așa că oamenii aceștia ciudați cari își trec ceasurile cele mai pline de profit, calculând lucruri, cari ne sunt atât de indiferente nouă, pe cât sunt lor de străini, continuând să alinieze la cifre pentru a ajunge la cine știe ce total fantastic, care nu ne potrivește, nici pe d-ta, nici pe mine, nici chiar pe ei, — oamenii aceștia de statistică — să-i numim astfel — ne lasă într'o profundă lipsă de cunoștință asupra unor persoane și a unor lucruri pe cari am voi cu mult mai mult să le cunoaștem, în numărul, valoarea și expresia lor. Pentru ce, într'adevăr, atare statistică nu ne spune, câte fete bătrâne se găsește, în număr mijlociu, în bătrâna Europă și în America cari nici ele nu mai sunt tinerele Americii. De ce nu ne înlesnește statistica să știm, cetea relativă a acestor fete bătrâne, cam câte ar fi adevărat între treizeci și cincizeci și cincizeci și câte sunt între cincizeci și cincizeci și șasezeci și câte de ani și asta pentru ce să ne spuie dacă fata bătrână are viața lungă sau scurtă, dacă lipsa unui soț, defectul amorului consumă o fată bătrână în punctul de a-i scurta viața. Pentru ce nu ne arată statistica dacă fetele bătrâne sunt în preponderanță în țările cele mai civilizate sau cele mai barbare, în țările mai bogate sau mai sărace în clasele mai bine situate sau mai strimtorate și asta, ca să putem deduce, dacă frica de căsătorie, care se accentuează la oameni tot mai tare din zi în zi, survine dintr'un rafinament pervers de gusturi ori dintr'o rea stare economică. Și de ce nu ne spune statistica nimic de aceste fete bătrâne, de destinul lor, adevărat la ce muncă, la ce fel de lucru și ocupațiuni își dedică ele mai mult sau mai puțin timpul lor lipsit de alte datorii, voințele lor cari n'au menajuri de guvernare, energiile lor pe cari nu știu cum, nici unde să el cheltuiască? Ce sunt fetele acestea bătrâne, în conflictul ideilor, opiniilor și sentimentelor? Ce reprezintă ele, în lupta încinsă între religie și știință, între vechia morală austeră și noua morală liberă, între tradițiile trecutului și revoltele de neînvinș ale prezentului. Ce li-se întâmplă acestor fete bătrâne? Ce devin ele cu timpul, victime sau apostole, feministe ori bigote, cinice ori nenorocite? Ce căi urmează ele în majoritate? Acelea ale singurătăților izolate ori acele ale mulțimei ce se agită și lucrează? Ce sunt ele, mai des, călugărițe, lucrătoare, menajere, artiste, tandre și pioase sclave ale familiei, protectoarele și sclavele copiilor altora, vai! totdeauna alături triste, totdeauna, ori eare ar fi felul de viață care le ia în stăpânire, le păstrează și le conduce până în ceasul morții. O, știință obscură și nefecundă ce e statistica! Ca și sârmanul nebun de Heinrich Heine care, pe malul mării, noaptea, întreba stelele ce nu-i răspundeau, și noi așteptăm de geaba un răspuns, la zadarnicele noastre întrebări.

*

Ei bine, ceea ce am voi să știm, cu atâta precizie, trebuie să ne-o spuie ochii noștri, trebuie ca spiritul nostru să fie curios, de tot ce privește problema socială și sentimentală. În toate părțile, în bătrâna Europă ca și în America, numărul fetelor bătrâne a sporit surprinzător. Și dacă acest mare contingent este involuntar, adică dacă el e sporit în mare parte de femei cari ar fi dorit din toată inima să se mărite, dar pe cari nimeni nu s'a gândit să le ia în căsătorie, la aceasta se mai adaugă o nouă trupă de fete bătrâne, voluntare, asta, cel puțin în țările cele mai avansate în civilizație. Căsătoria a pierdut mult creditul, nu numai la oameni, dar ceea ce ar părea cu neputință, pierde creditul progresând la o mare parte din femei: și recilor și încăpăținaților celibatari, pe cari nimic nu-i poate împinge înaintea eșarpei primarului, nici în fața altarului, se adaugă o întreagă clasă de femei celibatate, hotărâte și convinse cari urăsc oamenii și căsătoria. Și femeile acestea nu sunt toate urite, nici disgratioase, nici sărace, așa după cum lasă să se înțeleagă bărbații ce le găsesc vină.

Ce să mai zicem noi, celelalte, modeste cronicare de acest ciudat fenomen excepțional, noi a căror inimă ne e plină de adevărată compătimire pentru fetele bătrâne lipsite de amor, ce să mai zicem înaintea fetelor care din voie bună și-a înlăturat și amorul și căsătoria? Să ne ascundem surprinderea și să zicem: totul se poate întâmpla. Numărul fetelor bătrâne crește mereu. Ce ne importă că sentimentul familiei e foarte dezvoltat în Germania și Anglia. Se nasc mai multe fete decât băieți; și mor mai mulți băieți decât fete și peste tot furnică mulțimea frauleinelor de patruzeci de ani și misselor de cincizeci de ani, o palidă și tristă trupă de fete bătrâne care se reînnoște mereu, cu figuri mereu noi și totdeauna asemănând între ele. Ce ne importă că francezul e paladinul cel mai cavaleresc al femeilor și italianul e totdeauna cel mai amoretat om din Europa? Viața e așa de febrilă, complicată și arzătoare în țările latine, încât omul își uită obiceiul străbun de a-și întemeia o familie, a lui; și Franța și Italia au teoriile lor feminine și zeci de mii de femei euragioase și senine au acceptat traiul solitar, celibatar. Foarte întreprinzătoare fetele bătrâne franceze; liniștite și grațioase fetele bătrâne italiene.

Fericele între toate acele fete bătrâne, cari printr'o aplecare ori talent al lor și-au pus inima și existența lor în exaltarea datoriei, unei credințe, unei idei, unei misiuni! Fericele acelea cari negăsind în drumul lor pliu de spini, roză amorului — un tovarăș de drum — și-au umplut sufletul cu o aspirație sublimă și au nutrit visul cu o imensă convingere despre ideea binelei! Acea care n'a auzit șoptindu-se la ureche, cuvintele acele sublime cari fac întreaga ființă să vibreze de un tremur neuitat, aceea care n'a simțit sărutul care îmbată, chiar unic — e binecuvântată de destinul ei, în schimb, cu atragerea ideală a altei întrupări de fericire: ideea, foaia, acțiunea pentru fericirea tuturor. Soră de caritate pioasă și umilă, activă învățătoare în vre-un orașel pierdut în munți, fată aristocratică care se dedică înălțării și mângăerii nenorocitelor mizerabili, ampoliată liberă, nobilă în exercițiul talentului său; protectoare a bolnavilor, bătrânilor, copiilor și a tuturor ființelor slabe, organizatoare a lucrărilor în ateliere și uzine, împărțitoare de sămânță bună a cuvintelor noi, tuturor inteligențelor strimte și neglijate: în fiecare din formele acestea, neobosită, bună plină de voință, energie și gânduri iubitoare, fata bătrână găsește balsamul care vindecă adâncă ei rană secretă, elixirul care întinerește și reînnoște spiritul.

Câte nenorocite și descurajate la început, mai târziu, când sufletul lor se încalzește de apostolatul unei dădă de caritate, acestea intru binele altora, s'au simțit reînscute. Câte pot întrebuința în mod util forțele ce și-le simt apăsând pe inimi, în lipsă de un loc de muncă? Căci câte își pot găsi un stabiliment, e instituție, o meserie, o profesiune, un apostolat, căruia să-și dedice toată energia pură, pe cari amorul și căsătoria le-a înlăturat pentru totdeauna? Câte? O înfimă minoritate. Cealaltă parte, marcea majoritate, sunt fetele bătrâne acasă la ele. Neprimită nici într'o școală, laboratoriu, uzină etc., rămâne între cei patru pereți ai casei, care-i apasă reci și nemiscăți inima solitară. În cazul acesta ca devine ceea ce zeci de mii de fete bătrâne private, — să le numim astfel — au fost și sunt încă; o fată ținând tovarășie până la moarte unui tată bolnav și trist; sora care ține menajul fratelui ocupat cu lucrul lui, cu datoriile lui și pe care de altfel îl vede foarte puțin, cumnata unei cumnate tinere și foarte frivole care-și face soțul nefericit și care lasă pe fata bătrână să guverneze casa nenorocitului bărbat; mătușa a trei, patru nepoței căroră le supoartă toate răutățile și ingraturile; con-

fidenta tuturor nepoțelor amoretate și egoiste; infirmiera tuturor prietenelor bolnave, înșfârșit, servitoarea devotată a tuturor egoistelor, a tuturor inimelor aspre, a tuturor sufletelor fără milă, servitoarea umilită a celor mai perfecți ingrați cari există și cari formează de regulă familia fetei bătrâne. Și cu toate acestea, ea trăește mult, ajunge la bătrânețe, tot sclavă devotată, până când i-se închid ochii pentru totdeauna. Cine și ce o ajută să trăiască? Și care îi e dar secretul?

Trad. de Viorica Dumbravă.

Dela »Bunii Templieri«.

Mișcarea Tinerimei propăște într'un chip îmbucurător. Luna trecută s'a întemeiat la Craiova cea de-a patra loje a Tinerimei cu numele „Craiovița” Nr. 4, cea de-a doua loje a Tinerimei din Craiova, întâia fiind loja „Zorii” Nr. 3. Loja „Craiovița” Nr. 4 s'a întemeiat cu 16 copii. Conducătorul ei e d-l Francisc Horeanu, str. Unirei 152. O. M. S. al lojii „Oltenița” Nr. 6. — Loja își ține ședințele Dumineca, orele 2^{1/2}, la școala primară „Madona Duda”.

Loja „Andrei Șaguna” Nr. 1 din Sibiu (Transilvania) își continuă cu multă activitate propaganda antialcoolică prin satele din jurul Sibiului. În cursul luni Maiu a ținut patru șezători antialcoolice, foarte mult cercetate de localnici, în comunele Cristian, Gușterița, Turnișor și Poplaca.

D-l Th. A. Bogdan, învățător diriginte în Bistrița (Transilvania) și Bun Templier, a ținut o interesantă conferință antialcoolică în com. Arcalia, cu prilejul adunării învățătorilor români, ce a avut loc în luna Maiu în acea comună. E speranța ca la toamnă să se înființeze o loje românească și la Bistrița, prin munca neobosită a acestui învățător pe tărîmul anti-alcoolismului, pentru care a primit și scrisori de încurajare dela Ministerul de Interne al Ungariei.

Lămuriri despre „Ordin” însoțite de foi de propagandă și broșuri cu privire la „Ordinul Bunilor Templieri” (I. O. G. T.), cea mai mare societate antialcoolică din lume pe baza desăvârșitei abțineri dela băuturile alcoolice, da d-l Nic. Mihulin, profesor la Seminarul greco-ortodox român, Arad.

Din străinătate.

Românii și Sultanul. Din Salonic se anunță: Noul Sultan al Turciei, în călătoria sa prin Macedonia, s'a oprit la 6 Iunie n. și în Salonic, unde i-s'a făcut o primire grandioasă.

Ferestrele, balcoanele și străzile erau tixite de lume. În toate locurile pe unde a trecut cortegiul imperial erau peste 100.000 de oameni. Din gurile imensului public răsuna puternic „Padișahămiz cioc iasa!” iar sultanul saluta grațios în toate direcțiile.

După masă sultanul a primit în audiență pe Deputații Vilaetului Salonic și membrii consiliului municipal; Consiliul superior al Vilaetului și funcționarii superiori civili; Ofițerii militari, de jandarmerie, poliție etc.; Șefii religioși ai diferitelor comunități; Notabilii comunităților și membrii camerei de comerț; Delegații Vilaetului; Delegații provinciilor (cazalelor); Delegații comitetelor Unire și Progres și pe trimișii din toate părțile imperiului.

La orele 6 d. a. corul compus din 250 elevi din toate școlile de sub conducerea maestrului M. Dafin, maestru la școala comercială a României, a cântat două imnuri în curtea Tribunalului.

Sultanul a ieșit în balcon și a mulțumit maestrului pentru reușita corului. De acolo, corul, având în frunte fanfara școlii comerciale române, a parcurs principalele străzi. În piața Unirei, în fața clubului Unire și Progres și la Bess Culc, dl Dafin, a fost rugat să execute câteva cântece și corul a fost aplaudit frenetic.

La orele 8 jum. a avut loc retragerea cu torțe

în fața Conacului, la care au luat parte peste 5000 de oameni.

Răscoala din Albania și monarhia noastră.

Ministrul austro-ungar la Constantinopole, contele Pallavicini, conform misiunii sale, a avut în zilele din urmă două întrevederi cu ministrul de externe al Turciei, Rifaat Pașa, cărui i-a comunicat dorința monarhiei noastre ca guvernul Turciei să potolească răscoala din Albania prin o politică de concilianță.

Se pare că demersurile diplomatice ale monarhiei noastre au avut efect. Din Constantinopole se telegrafiază anume, că guvernul va căuta să pună capăt răscoalei pe cale pașnică.

Guvernul Turciei oferă răscoalașilor amnestie generală pentru toți aceia cari în răstimp de zece zile vor depune armele, și le promite Albanezilor însemnate sume pentru ajutorarea lor economică.

Inceputul l-a făcut Sultanul, contribuind cu 10.000 punți.

Cum însă dezarmarea implică și extradarea armelor, iar aceasta e socotită de Albanezi drept pierderea onoarei naționale, se prea poate ca această condiție să fie o piedecă mare în calea potolirii răscoalei.

Ministrul de externe al Turciei într-o notă diplomatică a adus la cunoștința marilor puteri năzuințele ei împăcinoase, rugându-le să intervină pe lângă curtea din Montenegro, să observe o atitudine corectă și să se ferească de orice amestec în răscoala din Albania.

„Kölnische Zeitung” e informat că Germania a primit nota aceasta cu simpatie.

INFORMAȚII.

A R A D, 17 Iunie n. 1911.

„Literații” autorizați.

Nu vorbim de autorii recunoscuți, ca d-nul Caragiale și tovarășii săi, ci ne gândim la cele câteva potâi mărunte, aduse din București, ca să învețe pe dl Goldiș limbă și literatură românească. În loc de a sta binisor la blidul osiorului de ros, ce li-se svârle ca răsplată a muncii lor neprecenute de bieți diletanți ai condeiului și de aventurieri ai norocului, iată-i etalându-și crasa ignoranță și amestecându-se în trebile, unde oala nu le fierbe. Lipsiți de cuviință, ei ridică glasul pitigăiat, în vre-un colț al autorizatului, insultă, în strofe idioate sau în fraze obraznice, persoane venerabile din societate și fac orice servicii de mercenariși, după indicațiile acelor, cari, ca pe niște iresponsabili ce sunt, îi folosesc de paravan. Acești naufragiați ai condeiului, — zgura intelectualității și a presei din București, — cari s'au intrămat nițel sub binefăcătoarele aripi budgetare ale autorizatului, își arogă acum la noi, în neamul ăsta de Botcuzi, drepturi de conducere alături, sau în runtea comitetului, dreptul de a se rînji în contra „Tribunei”, de a pisca pe unul de pulpană, pe altul de unde poate și de a spune o necuviință scabroasă la adresa dlui Oncu, sau de a încerca să măsoare cu dispreț pe dl Goga. Hâriiala asta din grajdurile autorizate a trecut acum și pe tărîmul literar. Indivizii aceștia, cari nu există decât în domeniul parazitizării, s'au încercat să se lege de noi și în secțiunea insultelor, aduse de Zamfirescu literaturii ardelenilor. Au aerul că ei sunt perfect încântați de dușmănia lui boier Zamfirescu în contra noastră și ar voi să ne dojenească fiindcă l-am numit „ilustru plagiator”. Și mai dăunăzi și-au luat avânt, să ne desmintă pe cestiunea plagiatului. Nu pentru destrăbălarea acestor tipuri inculti și agramati, ci mai mult pentru cei dela spatelile lor, vom spune aici, că dl Zamfirescu a fost prins de mult cu mâta în sac și descoperitorul plagiatului a fost nici mai mult nici mai puțin decât însuși criticul Gheore, care în frumosul său articol „Pesimistul din Soleni”, i-a dovedit toată nenorocirea. Ceceace a plagiat dl Zamfirescu textual era o serie de idei asupra lui Schopenhauer, luate direct în traducere românească din volumul lui I. Bourdeau, apărut la 1880 în Paris. Dealtfel la noi afacerea este celebră și ori și cine a putut ceti reimprospătarea ei în „Țara Noastră”, dela

1909, când dl Zoiliu Zamfirescu iarăș ne insultase idealul național și literatura noastră, în aplauzele tuturor scribilor-avortoni...

— **Buletin meteorologic.** Institutul meteorologic anunță pentru mâine vreme mai uscată și mai caldă. Temperatura la amiază a fost 22.7% Celsius.

— **Dela școala de fete din Arad** primim următoarea program al festivalului de încheierea anului școlar 1910/11 (5/18 Iunie, ora 4 d. m.):

1. „Cerescule împărate”, executat de corul elevelor.
2. I. Mureșanu: „Călușerul”, dans român, executat la pian de Sabina Oprean (cl. III), Maria Cure (cl. II) și Felicia Bălan (cl. III).
3. G. Coșbuc: „Cântec”, decl. de Hortenzia Trailescu (cl. I).
4. L. Streabbog: „Vals”, exec. la pian de Alexandrina Muntean (cl. I).
5. Weber: „Pe apă”, executat de corul elevelor.
6. R. Eilenberg: „Piesă de salon”, execut. la pian de Silvia Țăran (cl. II) și Maria Cure (cl. II).
7. I. Ylahuța: „La vatra rece”, declamată de Marța Pinciu (cl. III).
8. Mendelssohn: „Clopoței de Mai”, exec. de corul elevelor.
9. I. Mureșanu: „Ardeleana”, dans român, exec. la pian de Veturia Mladin (cl. I), Ofelia Balatescu (cl. III) și Letiția Coțoiu (cl. IV).
10. G. Coșbuc: „Nunta 'n codru”, declam. de Sabina Oprean (cl. III).
11. I. Haydn: „Menuette”, din Simfonia militară, exec. la pian de Sabina Oprean (cl. III).
12. I. Vorobchievici: „Ce te legini, codrule...”, exec. de corul elevelor.
13. O. Schmidt: „Carnaval de Venise”, fan., exec. la pian de Veturia Mladin (cl. I).
14. O. Goga: „Ruga mamei”, decl. de Zena Magoș (cl. IV).
15. M. Nicoară: „Echo”, Vals român, exec. la pian de Maria Trăilă (curs compl.).
16. * * „Timp frumos”, marș exec. de corul elevelor.

Comisar diecezan e P. C. Sa dl Roman R. Ciorogariu, director seminarial.

— **O rectificare.** Primim dela dl N. Iorga din Vălenii de munte următoarea depeșă:

„Declarațiile greșit redade, Cehan fugit, nu pungășit”.

Rectificăm în sensul acesta conversarea cu dl Iorga, din articolul nostru sub titlul: Cehan.

— **La gimnaziul din Blaj** s'au sfârșit examenele verbale de maturitate Sâmbătă în 10 l. c. n. S'au anunțat 63 inși pentru maturitate (61 ordinari și 2 privațiști). Doi au fost relegați pe baza lucrărilor scrise, iar 61 au fost admiși la verbale.

Au reușit 11 cu eminentă, 8 cu bine La examen de emendare din câte un studiu au fost relegați 11. Din mai multe studii au fost relegați 3 inși.

— **Universitatea săsească**, conform bugetului ei, în anul 1910 avea de cheltuit cor. 608.420; și anume pentru diferite școli luterane-săsești cor. 410.470; românești cor. 93.800 (gr.-or. cor. 87.400, gr.-cat. cor. 6400), ungurești cor. 82.600 (ref. cor. 46.000; rom. cat. cor. 36.000). Cifrele acestea sunt destul de grăitoare. Românii cu 15.35% din venit, suntem nedreptățiți nu numai față de Sași (67.60%) ci și față de Unguri (13.50% și în special e curat ridicolă suma de cor. 6400 (abia 10%) prelinată pentru școlile noastre gr.-cat. Că uniți nu suntem numai 10% din locuitorii fostului „Fundus regius” e evident, de altă parte însă ar fi foarte dureros dacă s'ar putea constata, că la nebăgarea noastră în seamă — pe lângă egoismul explicabil al Sașilor — ar fi contribuit cât de puțin și neglijența noastră! („Unirea.”)

— **Incoronarea regelui Gheorghe al Angliei.** Din toate manifestările vieții publice a Londrei se vede apropiindu-se termenul încoronării regelui Gheorghe. Probele ce le fac persoanele cari vor avea loc la încoronare atrag public imens ca spectator. Aproape nimeni nu vorbește decât de apropiatele serbări regale, la cari vor participa reprezentanții tuturor caselor domnitoare din Europa, precum și mulți alți curioși pentru rarul spectacol ce îl va oferi încoronarea.

Pregătirile cele multe de până acum, desele comunicate, țin în permanentă curiozitate populația Angliei, care urmărește cu viu interes toate știrile, referitoare la serbări...

Deja scumpetea, neevitabilă cu astfel de ocazii rare, se arată tot mai mult. Hotelurile, restaurantele ridică treptat prețurile, iar taxele tribunelor ridicate pe străzile, ce le va parcurge cortejul sânt deadreptul fabuloase. Cel mai rău loc costă 24 cor. Se poate închipui la ce sumă oribilă se ridică un loc în rîndul întâi?

Ne anunțându-se participările așteptate de antreprenori, teama unui faliment, apare înspăimântătoare. Câte milioane aruncate, cari au fost menite să aducă îndoit. Câți oameni nu vor ajunge pe stradă, îngropându-și averea în speranța unui câștig însemnat?

Cu această stare a lucrurilor se ocupă ziarele engleze, în legătură cu încoronarea.

— **O fabulă ciudată** ne trimite un colaborator necunoscut și considerîndu-o ca o curiozitate omenească, din domeniul versificării de astăzi, o înregistrăm aici, mai ales fiind în forma populară:

Foaie verde și-un amari
Câte cioare și câți pari?...
Dacă câte-o cioară s'ar
Pune tot pe câte-un par,
O cioară ar rămânea
Fără par...
Iar de-ar ședea
Câte două țori pe-un par,
Rămânea-va așa dară
Un par singur fără cioară...

Iscălitura nu poartă decât inițialele: **C. A. G.** Cine poate fi criminalul, căci îl poțim să se angajeze la „autorizatului”!

— **Advocat nou.** Primim următoarele: Am ononare a Vă aduce la cunoștință, că mi-am deschis *cancelarie advocațială* în Iliia-Murășană (Marosillye). Iliia, Iunie, 1911. **Dr. Ștefan Chirilovicu**, avocat.

— **Sportul la chinezi.** Chinezul își bate joc totdeauna de sporturile europene, cari îi se par de obicei prea împreunate cu pericole și cu oboșeli. Gimnastica, alergările, vânătoria și înotatul nu sunt tocmai agreate în China. Teatrele felurite sunt în schimb toate pline. Căci chinezul preferă distracțiile, la cari el poate privi în liniște și le poate gusta mai în tihnă. De o popularitate specială se bucură în China lupta obișnuită acolo — *lupta de greeri!* În acest fel de luptă micii greerși se cântăresc, ca orice luptători, după greutatea și mărimea lor. Privitorii vin cu sutele, se postează la mesele lungi, pe cari ducații viitori stau încă, bine hrăniți și curați în farfurii deosebite, ca într-o cetate. Un chinez deschide apoi meterezele, dă drumul greerilor, îi gădă cu un fir de pai de orez, îi întărită pe combatanți, cari sar unii în contra altora în cap și se întărită de-abinele, până ce câte unul din fiecare grup rămâne biruitor. În fața acestor animale drăguțe, chinezii fac apoi prinsori, fiecare pentru greerele, care speră să câștige și totul e învâlit în mare veselie, până ce arbitrul elegantei, un chinez autorizat, dă semnalul de încetare... Și interesant este, pe păreții localului, în care are loc acest teatru de greeri, se lipese afișe despre rezultatul acestui sport, primitiv și totuși rafinat, anunțându-se cu unele podbabe de stil numele și culoarea eroilor greerimeii.

— **Evltaarea unei mari catastrofe de aviațune.** Din Schwerin (Germania) se anunță: La sosirea aviatorului Dr. Wittenstein, care ia parte la circuitul german, s'a întâmplat un accident, care ar fi putut să aibă urmări incalculabile.

Un public numeros, între care se afla și familia marelui duce de Mecklenburg-Schwe-

rin, aștepta sosirea d-rului Wittenstei. La orele 6 seara Wittenstein își făcu apariția. Aparatul suu s'a deteriorat înainte de aterizare, dar n'a căzut brusc la pământ, ci a plutit mai departe, luându-și direcția spre locul unde se afla familia marelui duce. Aeroplanul venea cu mare înălțime, astfel că membrii familiei marelui duce n'au mai avut timp să se dea la o parte. O catastrofă identică cu cea din Paris părea inevitabilă. Din fericire însă aeroplanul se lovi cu aripa dreaptă de automobilul marelui duce, care se postase în fața membrilor familiei. Aeroplanul căzu jos. În acest timp familia marelui duce a putut să părăsească locul fatal. Dr. Wittenstein a căzut din aeroplan, dar a scăpat teafăr.

— **Focuri mari.** Săptămâna trecută a adus grele nenorociri de foc mai multor comune din comitatul *Bihorului* și *Sătmar*. În 7 Iunie s'a iscat foc în comuna Pușlaca (Poslak) și ajutat de un vânt puternic și de o furtună ce tocmai trecea peste sat, focul a mistuit repede 20 case cu tot ce era în jurul lor.

În Pomi Remetemező (Sătmar) a fost foc în 3 Iunie, ziua la amiază, și fiind și cald, focul s'a lăfit cu așa putere, că în timp de 2 ciasuri a nimicit 60 de case cu edificiile din preajma lor! Oamenii erau mai ales la lucrul câmpului. Până să vină acasă, au aflat pustia prin curțile lor, — și din 60 case arse numai 4 au fost asigurate.

Că marea mulțime încă tot nu înțelege folosul asigurărilor și se lasă în știrea Domnului.

— **Examenul la gimnaziul român din Brad** vor avea loc în următoarea ordine:
Miercuri, 21 Iunie n.: cl. IV. Religia, Româna și Botanica, cl. III. Latina, cl. II. Istoria naturală și Geometria, cl. I. Maghiara.

Joi, 22 Iunie: cl. IV. Maghiara, cl. III. Româna și Istoria, cl. II. Latina, cl. I. Aritmetica și Geometria.

Vineri, 23 Iunie: cl. IV. Algebra, cl. III. Geografia, cl. II. Româna și Maghiara, cl. I. Latina.

Examenul scripturistic cu privațiștii:

Sâmbătă, 24 Iunie: cl. IV. Germâna, cl. III. Aritmetica, cl. II. Religia și Geografia, cl. I. Româna.

Examenul verbal cu privațiștii:

Luni, 26 Iunie: cl. IV. Istoria, cl. III. Maghiara, Germâna și Geometria, cl. II. Aritmetica, cl. I. Istoria naturală; cl. I.—IV. Cant.

Marți, 27 Iunie: cl. IV. Latina și Geometria, cl. III. Religia, cl. I. Religia și Geografia.

În *25 Iunie st. n.* examen cu cl. III. și IV. elementară.

Incheierea anului va avea loc la 29 Iunie st. n.

Brad, la 2/15 Iunie 1911. **Direcțiunea.**

— **Dela Atelierul din Orăștie.** *Atelierul de țesătorie* din Orăștie al „Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoarei” a ajuns în proprietatea unui foarte prețios album de modele (mastre) de lucruri de mână femeiești, — dăruite Reuniunii de către cuviosul iconom Stavrofor Melete Răuțu din Râmnicu-Vâlcea (România).

Aflând anume de vrednica lucrare a Reuniunii din vorbă, pe care o îndeplinește prin Atelierul său, cuviosul părinte i-a pus la îndemână un album de modele originale, țesătură isteasă țărăneasă, pe 25 table, în total 245 bucăți de țesătură, cusătură, alesătură și anume cele mai multe din aceste modele sunt cu totul originale, neaflătoare în nici unul din Albumurile cunoscute până acum: D. Comșa, Min. Cosma și cel din țară.

Pentru viitor Reuniunea va folosi prețiosul material de modele primit prin bunăvoința cuviosului părinte Răuțu, în lucrările sale, aplicându-le unde le va afla de mai potrivite. Aceste modele, nefiind încă multiplicare prin litografie (heliotipie) nu se pot căpăta pentru a fi folosite de alte țesătoare, decât de numitul Atelier.

— **Biblioteca Academiei Române.** În luna *Maiu* 1911, s'au consultat 1975 volume și bro-

suri tipărite, de către 711 cetitori; 246 manuscrite, 4385 documente, 30 cărți vechi (1508 — 1830) au fost comunicate la 164 cetitori.

Colecțiunile Bibliotecii au sporit în această lună cu 459 volume și broșuri, 292 numere de reviste române, 191 reviste străine, 2 volume manuscrite, 11 documente, 966 foi volante și 1 obiect de muzeu.

Biblioteca e deschisă în fiecare zi de lucru pentru cărțile tipărite dela 8 dimineața până la 6 seara, pentru manuscrite și documente dela 8 la 12 a. m. și dela 1 la 6 p. m.

— **Animale preistorice.** Cercetările geologice în Africa dau la iveală minuni din ce în ce mai mari. Pân' nu de mult, se putea crede că în America au trăit reptilele cele mai uriașe.

Acum, osămintele aduse de expediția germană, arată că Diplodocii americani, trebuie să cază pe treapta a doua și chiar a treia, în privința mărimii.

Așa, la un Diplodocus american, femurul era lung de 1 m. 59, iar la un Atiantosaurus, gen din aceeași familie, de 1 m. 89. La Dinosaourii africani, aflați de curând, oasele sânt aproape îndoit de lungi, cât la genurile americane. Femurul ajungea la 3 m.

— **Prințul Gheorghe al Serbiei la Paris.** Ieri președintele republicii franceze, Fallières a primit cu toate onorurile pe prințul Gheorghe al Serbiei, care a predat președintelui marea cruce a ordinului Caragheorghievici. Fallières a dat în onoarea prințului un dejun. După aceea președintele a reînăpăoiat vizita prințului.

— **Pacient străpuns de medic.** În Köln s'a întâmplat un caz tragic. Un medic suferind de o boală nervoasă, a dat substituirea unui alt medic. În acest timp mai mulți inimici de ai doctorului l'au insinuat, pentru neglijența la căutarea bolnavilor. Aceste însinuări i-au cauzat medicului mania persecuției, în a cărei acces, a străpuns pe un pacient, pe care îl credea de instigatorul nemulțămiiților. Văzându-și victima sbătându-se între viață și moarte, medicul și-a tras un glonte, care i-a perforat craniul. A murit momentan.

— **Descoperiri arheologice.** În Mesopotania se fac mereu cercetări arheologice. Henri Violet a citit la Academia de inscripții din Paris o dare de seamă. Acest învățat a fost acolo în 1910. Iată ce spune, după „La Nature”: A arătat planul întreg al castelului zidit în veacul al IX-lea de un fiu al lui Harun al Radiș, lângă Tigru, la miez de noapte de Bagdad. De pe numeroasele bucăți de stuc, de mozaic de sticlă, de cărămizi zmalțuite, ne arată cum împodobeau pereții acestor palate dintr'o mie și una de nopți.

Estilul arhitectural ornamental al Abasizilor, care aci s'a înrîghebat și apoi s'a răspândit pe țărmul Mediteranei până în Spania și e cunoscut supt numele de artă musulmană. Asupra lui a lucrat arta Sasanizilor din Persia, care se răspândise în Egipt, Siria și până la Bizanț. La Bagdad lucrau artiști Copți (epipteni).

— **O rectificare.** În raportul nostru despre adunarea dela Lugoș, s'a afirmat că Dl Dr. Gh. Dobrin a folosit expresii tari, pe cari nu le-a tipărit. Aceasta nu este adevărat și facem cuvenita rectificare. Raportorul nostru cetind în grabă foaia pe care era tipărit discursul dlui Dobrin și urmărind, după notițele pe cari le făcuse la fața locului, numai partea originală a discursului nu și citațiile din Mocioni, a scăpat din vedere că și frazele cu „prezidentul executat” sânt citate. Să avem deci iertare și să se treacă cu vederea peste această parte a raportului nostru.

— **Se caută medic român.** Cercul medical cu sediul în comuna Marosaszó (Hosuszó) cale de un cias dela Lipova, se va îndeplini prin alegere de către reprezentanții comunelor: Marosaszó, Dorogos, Petercee, Mézsdorgos, Maroseperjés, Belétháza. Competenții au săși înainteze recursele până la 25, Iunie n. la pretura din Lipova (Lipa), careva fixa ulterior și ziua de alegere. Salariul anual al medicului ales este: 1600 cor., bani de locuință 400 cor., pausal de cărăușit 300 cor., și ajutor dela stat 500 cor. Suma totală 2800 cor.

care se va ridica lunar dela cassa oficiului de dare din Lipova. Afară de asta mai sunt taxele de vizită, sistematizate prin statut.

Ar fi de dorit se recurgă și medicii români. Alegerea unui Român este asigurată. **D.**

Expoziția școlii de sericultură din România.

Din București ni-se anunță: Joi dimineața s'a deschis la școala de sericultură de sub direcțiunea harnicei d-șoare Elena Frunzeanu, expoziția de sfârșit de an. A. S. R. Prințesa Maria, care după cum se știe e patroana de onoare a acestei școale, a onorat cu prezența Sa expoziția, însoțită fiind de dna de onoare Poenaru.

La sosirea A. S. R. a fost întâmpinată de d-șoara Elena Frunzeanu, directoara școalei și de dnii ministru Nenițescu, inspector Moga, Gâdci, Quintescu, Ghica, și de alte persoane oficiale.

Corul școalei a intonat diferite cântece.

A. S. R. Prințesa Maria a binevoit a se interesa de aproape de mersul atelierului de sericultură, corectând sâlile școalei și examinând frumoasele țesături executate sub controlul d-șoarei Frunzeanu, care a făcut studii speciale în strănătate.

A. S. R. Prințesa Maria a felicitat pe d-șoara Frunzeanu pentru progresele făcute de școala de sericultură de când este sub direcțiunea d-sale.

În urma A. S. R. a binevoit a se fotografia în mijlocul elevelor și profesoarelor școalei.

D-șoara Frunzeanu este ajutată în frumoasa operă pe care o săvârșește de către dna Păunescu, care dirijează atelierul de filatură, unul din cele mai importante în industria sericulturii, d-șoara Iliescu, maestră de creșcătorie, d-șoara Ionescu, maestră de covoare, dna Popovici, secretară, și dl Eugeniu Ecatelli, maestru de țesătorie.

Joi toată ziua expoziția a fost vizitată de un public numeros și ales.

— **Oskar Wilde și mamă-sa.** Sub acest titlu a apărut la Londra zilele trecute o carte scrisă de scriitoare americană Ana Bremout, bună cunoscută a familiei Wilde. Tratează multe lucruri necunoscute încă din viața lui Oskar Wilde.

Dăm unele fragmente: „M'am întâlnit cu Wilde întâia oară în America, unde ținea conferințe. Era la apageul său. Tema conferințelor tratata era estetica renaimance-ului englez. În toate orașele a fost primit cu manifestații de admirare. De ultima vară l'am văzut în Paris. Întâlnirea aceasta a fost zguduitoare pentru mine.

— Am trăit, după cum am putut, mi-a spus eugetătorul. Viața mi-a lipit de buze paharul plin delicios, aromat și eu l'am băut până în fund, gustând și dulceața ei și amarul. Amarul l'am simțit dulce, dulcele a fost amar.

L'am întreat că de ce nu mai scrie. Mi-a răspuns:

— Nu mai scriu fiindcă am scris tot, ce-a trebuit să scriu. Am scris pe timpul când nu cunoșteam viața. Acum când cunosc înțelesul vieții nu mai am ce să scriu. Viața n'o poți descrie, viața rubeie trăită. Dar chiar dacă aş dori să mai scriu, nu aş avea timp. Timpul nu-e scurt, opera niam terminat-o, și numai dacă încetez de a mai trăi, vor începe să trăiască operele mele. Vor fi cetite, până oamenii vor mai ceti. Ele vor face monumentul meu. Vrei să-mi cunoști secretul? Ti-l spun numai dtale și răului ăstui: nu-am regăsit sufletul în temniță, unde m'am simțit foarte fericit. Ce-am scris până atunci, am scris fără suflet. Ce-am scris de-atunci încoaci, am scris din suflet. Și opera aceasta va forma manifestul adresat sufletului omenirii. Nu din doliu pentru mine, ci veghiază și te închină, căci nu va dura mult. Veghiază și închină-te!

— **Catastrofa din Triest.** Vremea care de câteva zile este atât de capricioasă în părțile de mijloc și sudice ale Europei, cu schimbări repentine, de cald și rece, frumos și ploaie, liniștit și vânt, a cauzat în Triest o mare ca-

tastrofă căreia i-au căzut victimă cincizeci de oameni. Bora ce ținea de 3 zile s'a preschimbat alaltăieri noaptea într'un uragan puternic, care a pustiit edificii și a adus moarte între oameni.

Deja de seara vântul începuse să bată mai puternic, pricinuind pagube în edificii. Deslănțuirea lui însă s'a petrecut la ora 1 din noapte.

Marea înfuriată își ridică valurile la înălțimi înspăimântătoare, cari în ruperea lor, cufundau bărcile ce se aflau ancorate. Matrozii diferitelor corăbii, ce se aflau în port povestesc de clipe înfiorătoare, petrecute în teribila luptă a valurilor. Numai în zori s'a putut vedea urmările dezastruase ale uraganului.

Țăr murul a fost pustiit în întregime; bărcile și unele corăbii stricate; stabilimentul băilor distrus complet. În oraș acoperișe desfăcute; arbori scoși din rădăcină; stâlpii de telegraf ruși în bucăți; urmele valurilor până în mijlocul orașului. Peste tot locul, de altfel vaer și plâns.

Dimineața portul a fost inundat de mulțime de oameni cari își caută rudele, în matrozii vapoarelor, corăbiilor și în văslașii bărcilor. A fost un tablou înduioșător regăsirea celor crezuți pierduți, întrerupt de scene disperate ale nenorociților cari și-au pierdut, fie tată, fie bărbat ori fiu, fie logodnic în valurile turburatei mării.

Numărul celor dispăruți nu este încă cunoscut. Se crede însă că trece peste 50.

Uraganul a bătut și în acele porturi istriene, din cari prin nimicirea conductului telegrafic n'au sosit încă știri pozitive. Totuși se anunță că uraganul a distrus complet portul vecin Santa-Lucia. Din Porto-Rose vine știrea despre un asemenea dezastru. Observatorul meteorologic din Triest a dat următorul comunicat: În Italia-nordică și marea adriatică au înregistrat o puternică depresiune, care a pricinuit dezastrul de alaltăieri noapte. Vântul bătea cu o celeritate de 62 km pe oră, ridicându-se până la 84 km. Presiunea aerului scăzuse la 754.1 mm.

— **Licitație contra scriitorului D'Anunzio.** În palatul scriitorului dela Florența s'a ținut licitația solicitată de creditori. Un public ales, mai cu seamă dame din societatea înaltă a Italiei, a luat parte la licitație, voind fiecare să cumpere ceva ce a format odată intimitatea poetului. O perință, machete, o vază și alte obiecte mărunte s'au vândut cu prețuri urcate, rămânând cu toate acestea nevândute mobilierul arhaic, lucrat artistic, și care reprezintă o avere întreagă. S'au incasat totuși 90.000 de lire.

— **Imprumutul familiei regale din Portugalia.** Comisia însărcinată, cu aranjarea averii familiei regale expulzate a dat un comunicat, în care spune că regina Amalia a ridicat acum de curând un împrumut de 328.000 franci, iar ducele de Oporto 490.000 franci dela ministerul de finanțe. Spre asigurarea acestei sume vor servi imobilele casei regale, aflătoare în Portugalia.

— **Examene școlare.** În comuna Rittșor Marți la 24 Mai v. s'au ținut examenele finale la scoalele conf. gr. rom. din acea bravă comună. Examenele au reșit foarte bine, M. O. Domn protopop tractual, Traian Oprea, în calitate de comisar consistorial, a exprimat bravilor învățători mulțumită pentru zelul dezvoltat și munca neobosită ce au depus sămănătorii culturii românești în scopul creșterii micilor odrasle române.

Sântem foarte îndestuliți cu ambii d-ni învățători, atât pentru învățătura morală cât și pentru învățătura religiunii creștinești împărtășită copiilor noștri.

Mulțumită de-a noi bravi or domni învățători.
Pavel Voina, învățător.

Cor. 1 + 10 fileri porto. Recomandat 35 fileri. La Librăria „Tribunei” să află de vânzare losuri dela „Reuniunea Femeilor Române”. Bucata

x Din scrierile detectivului „Sherlock Holmes” au mai apărut următoarele volume: Ucis în noaptea nunții, Hondini, frângătorul de fiare, O căsătorie misterioasă, Miss Ruth, demimondena, Calea către zei, Sfârșitul lui Barbă Albastră, În mâinile Maffiei. Fiecare volum este absolut complet și se află de vânzare la toți librării și la editorul Ig. Hertz, București. Prețul unui volum 40 filleri, 10 volume 3 cor.

Dr. VICTOR GRAUF.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I
În fața palatului administrativ (comitatului)

Mișcare culturală și socială.

— Petreceri, concerte. —

2 Iulie n.

Ciachi-Gîrbău: A doua adunare ordinară a comitetului filial, Dej, al societății teatrale, în pavilionul din Ciachi-Gîrbău. Începutul la orele 4 jum. d. a. Seara la orele 8, reprezentație teatrală. Se vor juca „Înainte de pauză,” comedie de Troear și la „Turnu Măgurele” de V. Alexandri. „Urmează joc. După reprezentație se vor juca „Călușerul” și „Bătuța”.

Teatru în Miercurea. Sunt abia câteva săptămâni de când „Reuniunea română de cântări și teatru din Miercurea” în urma aprobării statutelor ei din partea guvernului — a intrat în viață și cu toate că se luptă încă cu greutățile începutului, a dat deja dovadă că bune roade va aduce întru înaintarea culturală a poporului nostru de aici. Începutul l-a făcut cu producțiunea teatrală dată Duminică în 12 n. l. c., cu care ocaziune s'a jucat „Nepotul răsfățat”, o piesă pe cât de hazlie, pe atât de plăcută.

Diletanții: Dl I. Puia (Somnulescu), d-na E. Petruțiu (d-na Anica), Vichi Albu (Dora), M. Stănesc (Iancu), Dr. G. Măcelariu (majorul Somnulescu), d-șoara V. Păcurariu (Mărioara), O. Sglimbea (Costică), Ș. Albu (Stan) și M. Scorobeț (păzitor de noapte) s'au achitat de rolurile lor cât s'a putut de bine.

Petrecerea a fost cercetată pe lângă cei din loc și un însemnat număr de oaspeți din jur, (Sebeșul-săseș, Săliște, Orăștie și Alba-Iulia), cari au rămas vădit mulțumiți de prestațiunile diletanților. Buna dispoziție și aplauzele nesfârșite cari au acoperit piesa, au dovedit-o îndeajuns.

Dacă laudă se cuvine diletanților cari n'au cruțat timp și oboseală pentru a ne face o sară plăcută, nu mai puțină recunoștință i-se cuvine regizorei d-na Agneș Dr. Măcelariu, care asemenea n'a cruțat oboseală, stăruințe și jertfe întru deplina reușită.

Producțiunii i-a urmat joc care în cea mai bună veselie a durat până în ziua albă.

Pe lângă succesul moral, a reușit peste așteptare și cel material, încasându-se aproape 400 cor. ca taxe de intrare și contribuiri benevole.
Siminic.

ECONOMIE.

Nouă însoțire Raiffeisen. Din Cârpeniș (lângă Miercurea) ni se scrie: Zilele acestea a sosit hotărârea tribunalului din Sibiu, prin care, luând la cunoștință cu aprobare statutele însoțirii noastre de credit, a înregistrat firma ei.

Temeiu la această însoțire, care este a 23-a în comitatul Sibiu, s'a pus încă la 1908, când cu frumoasa întrunire agricolă organizată de comitetul central al „Reuniunii rom. agricole sibiene”, dar aprobarea nu s'a rezolvit decât în zilele prime ale anului de față cu concursul membrilor din direcțiunea „Căsei de păstrare” din Miercurea. Merite în jurul înființării însoțirii mai au d-nii Aurel Munteanu, notar, Ioan Munthiu, paroh, și Nicolae Crăciun, primar. Însoțirea aderează la proiectata Centrală a însoțirilor.

Boala de gură și de unghii nu se dă înapoi, spre cea mai mare părere de rău a noastră, se lățește în chip îngrijitor iară în ținutul Orăștiei. Valea Geoagiului (peste Murăș dela Orăștie) e deja molipsită, — și de acolo a trecut și în câteva comune dincoace de Murăș, în pretura Orăștiei.

Târgul săptămânal de vite s'a și oprit din pricina asta.

Piața de cereale din Arad.

Arad, 16 Iunie.

Vremea e rece și ploioasă, în loc de a se sta-tornici o vreme caldă:

Știrile despre starea sămănăturilor sunt favorabile, dar ar trebui zile calde

S'a tre ut azi:

100 mm. grâu	11.50—11.60
100 mm. porumb	6.20—6.30
Ovăs	8.50
Săcară	8.30
Orz	8.—

Prețul pentru cincizeci chilogramme în coroane.

Bursa de mărfuri și efecte Budapesta.

— 16 Iunie.

Prețurile la 50 chilogramme.

	la amiaz	la ora 2.
Grâu 1911 pe Octomvre	11.83—11.84	11.75—11.76
Grâu 1911 pe April	12.18—12.19	12.07—12.08
Secară 1911 pe Octomvre	9.30—09.31	9.28—09.29
Porumb 1911 pe Iulie	7.09—07.10	7.09—07.10
Ovăs 1911 pe Octomvre	8.17—07.18	8.09—08.09

Societatea-Lloyd Timișoara.

(Prețurile la 50 chilogramme în coroane).

Grâu

de 75 chilogramme	11.30—15.35
„ 75 chlgrme	11.40—11.40
„ 77 ”	11.55—11.60
„ 78 ”	11.60—11.65

Grâu (mărfă com-rcială timișoreană)

de 75 chlgrme	11.25—21.30
Săcară	8.15—8.20
Orz	7.95—8.00
Ovăs	8.70—8.80
Porumb	6.70—6.80

Piața de porci din Kőbánya.

— 16 Iunie. —

Porci de prima calitate: Bătrâni, grei peste 400 chgrame greutate perechea — fileri; mijlocii 300—400 chgrame pereche — fileri; tineri, grei, peste 320 chgrame, perechea 168—170 fileri; tineri mijlocii perechea 251—320 chgrame 171—174 fileri; ușuri până la 250 chgrame 164—168 fileri.

Contingentul: la 12 Iunie 26427 porci, la 13 Iunie s'au mai adus 227 s'au trecut la 13 Iunie 237, au rămas la 14 Iunie 26417.

BIBLIOGRAFII.

Din compozițiile lui Ciprian Porumbescu se găsesc de vânzare la „Librăria Tribuna” următoarele coruri bărbătești:

Caietul I: Devizia; La un nor, În pădure; Dup'un veac de suferință; O, zi frumoasă, ai sosit; Marșul Călărașilor; Ieri, o floare radioasă; Sunt „Arboros”; Soseala primăverii.

Caietul II: Lacrimă; Patria română; Luna Maiu; Noapte consolatoare; Cântec niilian; Romanța.

Caietul III: Imn; Cântec vânătoresc;

Serenadă: Salutare; Numele tău; Românul; Imn festiv.

Prețul unui caiet Cor. 1.50 plus 10 fil. porto (recomandat plus 35 fil.)

A apărut și se găsește de vânzare la „*Librăria Tribuna*”:

„*Advocatul poporal*”, îndreptar pentru poporul român, de Dr. D. Moldovan. Ed. a II-a. Prețul, broșurat: cor. 2.50; legat în pânză: cor. 3.50, plus 20 fil. porto.

La librăria „*Tribuna*” se găsesc de vânzare următoarele opere ale repauzatului scriitor **Ion Adam**:

Năzuinți (Povestiri) Cor. 1.50.

Pe lângă vatră (Pilde și glume țărănești) Cor. 1.50;

Constanța pitorească (cu numeroase ilustrații) Cor. 2. —

Aripi tăiate (Nuvele) Cor. 2. —

Vorbe de clacă. Cor. 1.25.

Pentru volum să se adauge 20 fil. porto;

Maxim Gorki *Mama*. (cu 466 pag.) Roman. Traducere de O. Călin și I. Nour à 2.50 plus 10 fil. porto.

M. Sadovean, *Apa morților*. Roman (cu 346 pag.) à 2 plus 20 fil. porto.

Silvestru Moldovan, *Ardealul II*. Ținuturile de pe Olt; Turnu-roșu. — Sibiu și împrejurime. — Țara Oltului. — Brașovul și țara Bârsei. — Săcuimea (Treiscaunele și Ciucul). Izvorul Oltului *Cu număroase ilustrații*, à 180 plus 10 fil. porto.

Din biblioteca muzicală „*Lira Română*” au apărut următoarele numere à 20 bani (plus 5 fil. porto).

1. Deșteaptă-te Române. Cântec patriotic.
2. Luna doarme. Romanță populară.
3. Aolo! Arie populară.
4. *Suspine crude*. Romanță populară.
5. Cât te-am iubit. Romanță populară.
6. Călugărul. Melodie populară.
7. Pentru tine Jano. Cântec popular.
8. Două fete spală lână. Arie populară.
9. Ce te legeni codrule? Romanță.
10. Steluța. Romanță.
11. Cucuruz cu frunza'n sus. Cântec popular.
12. Fetifo din acel sat. Arie din Transilvania.

13. Popa zice că nu bea. Arie populară.

14. Inimioara mea. Arie populară.

15. Am un leu și vreau să-l beau! Cântec popular.

16. Pasere galbenă'n cioc... cântec popular.

17. Imnul Regal Român.

18. Cântecul Gintei Latine.

19. Tricolorul. Imn patriotic.

20. Steagul nostru. Imn patriotic.

21. Mama lui Ștefan cel Mare.

22. Domnul Tudor. Cântec național.

Tablourile lui Grigorescu în Arad.

La Librăria Tribunei se află de vânzare 20 de reproduceri după tablourile celui mai mare pictor român **Grigorescu**.

Fiecare tablou costă cor. 2.50 + porto postal. Mărimea e (cu carton cu tot) 30 cm. lățime și 40 cm. lungime.

Ilustre românești. Librăria „*Tribuna*” a editat o serie de 12 bucăți de ilustrate frumoase reprezentând porturile dela **balul costumat din Arad**.

Bucata costă 24 fileri; Seria de 12 ilustrate 2 coroane 50 fileri; 50 bucăți 9 coroane; 100 bucăți 16 coroane.

O frumoasă ilustrată e și cartă postală reprezentând pe dl **Octavian Goga** alături de primul nostru aviator dl **Aurel Vlaicu**. Bucata 16 fileri; 50 bucăți 7 coroane; 100 bucăți 12 coroane.

»**Călușerii**«, dela balul costumat din Arad, bucata 14 fileri; 50 bucăți 6 coroane; 100 bucăți 10 coroane.

DICTIONARUL

numirilor de localități cu poporațiune română din Ungaria, compus din încredințara *Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român* de **S. Moldovan și Nicolau Togan**. Prețul 5 Cor. plus 20 fil. porto. Se poate procura la Librăria Tribunei, Arad.

La Librăria Tribunei din Arad, se pot căpăta

propise (corecte)

de examen.

100 bucăți Cor. 1.20 + 20 fil. porto postal.

Tot aici se pot comanda și cărți pentru premii școlare cu rabat convenit.

POȘTA REDACȚIEI.

E. M. (Năsăud). Redacția trebuie să cunoască numele corespondentului. Scrisorile neiscălite trec în coș.

Redactor responsabil: **Iuliu Giurgiu**, „*Tribuna*” institut tipografic, Nichin și c. s. m.

BEISZ
MIKSA
fabrică de
MOBILE
în
Oradea-mare-Nagyvárad
Calea Rákoczi-ut No 14.
(Lângă Apolo).

Dr. B. BASIOTA medic
specialist în morburile femelești.
Cluj-Kolozsvár, Str. Ferenc József No 6.
Consultațiuni între orele 8-10 a. m. 3-5 p. m.

Leon Tolstoi.

37

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de **A. C. Corbul**.

(Urmare).

Își rotea privirile peste tot locul și zimbea lui Tikhon, prințului Andrei și valetului care-i însoțea. În fața odăii în care răsunau notele dela pian, blonda și drăguța frameeză le sări înainte. Dșoara Bourrien părea nebună de bucurie.

— Ah! ce bucurie pentru prințesa Maria! spuse ea. În sfârșit, ați sosit. Alerg s'o înștiințez.

— Nu, nu, vă rog, zise mica prințesă îmbrățișându-o. Sunteți de sigur dșoara Bourrien, vă cunosc din prietenia pe care cumnata mea o are pentru d-tră. Nu ne aștepti încă...

Se apropiau de ușa în dosul căreoa răsuna mereu aceeaș partitură. Prințesa intră în cameră și prințul rămase în urmă; el se posomorî ca un om care se așteaptă la o scenă neplăcută.

Când intră în odaie, cele două cumnate cari nu se văzuseră decât o singură dată până atunci, și în treacăt, în timpul serbărilor date cu prilejul căsătoriei prințului Andrei, se îmbrățișau și se pupau fără răgaz.

Dșoara Bourrien, alături de ele, își ținea mâinile strinse pe piept și zimbea mișcată, gata să plângă ori să ridă, după plac.

Prințul Andrei înalță din umeri și se strimbă ca un meloman care ar auzi o notă falsă.

— Ah! Andrei, nici nu te vedeam, spuse în sfârșit prințesa Maria. Ei se îmbrățișară cu drag.

Micii prințese nu-i mai tăcea gura. Prințesa Maria privea în tăcere pe fratele ei și, desigur, propriile ei gânduri n'o lăsau să asculte la flecăriile cumnatei sale. În mijlocul povestirii despre cea din urmă mare serbare din Petersburg, ea spuse fratelui ei cu un suspin:

— Așa dar, e hotărît lucru: pleci la rășboiu, Andrei?

— Sunt gata să plec mâine.

— Mă părăsește, Dumnezeu știe de ce, când ar putea obține avansarea rămânând aici.

Prințesa Maria nu ascultă sfârșitul jeluirilor cumnatei ei, ci arătând cu o privire mângăietoare spre talia acesteia din urmă, care era însărcinată:

Pleci sigur? întrebă ea.

— Da, sigur, răspuse mica prințesă în locul bărbatului ei. Ah! mi-e frică!

Buzele ei tremurară și se puse pe plâns.

— Are nevoie de odihnă, spuse prințul Andrei, cu chipul posomorît. Du-o în apartamentul tău, Mario, eu merg să-l văd pe tata. Tot așa e, nu s'a schimbat?

— De fel, nu știu cum ai să-l găsești.

— Aceiaș regularitate, aceleaș datorii? întrebă prințul Andrei cu un zîmbet ușor care arăta că, cu tot respectul pentru tatăl său, el îi vedea slăbiciunile.

— Aceiaș regularitate, aceleaș datorii, și matematicile și lecțiile mele de geometrie...

După scurgerea celor douăzeci de minute necesare pentru împlinirea sictei bătrînului prinț, Tikhon veni să-l cheme pe prințul Andrei.

Bătrînul tată eși excepțional din obiceiurile stabilite, în onoarea fiului său: el dete poruncă să-l introducă în apartamentul său înainte de cină, în vremea ce se îmbrăca. Când prințul Andrei intră la părintele său,

il găsi șezând într'un mare fotoliu de piele, cu un halat pe dânsul, în mijlocul unui nor de pudră, căei Tikhon îi pudra peruca.

— Ah! iată-l pe rășboinicul meu; ce, ai de gând să-l înfringi pe Bonaparte? întrebă bătrînul scuturându-și capul pudrat. Ei bine, fii bine venit, și întinse fiului său obrazul.

Prințul Andrei se apropie și își sărută părintele pe locul arătat.

— Am venit, tată, cu nevasta mea care e însărcinată, zise prințul Andrei, urmărind cu ochii săi vioi și respectuoși toate mișcările moșneagului. Cum merge sănătatea dtale?

— Știi, numai imbecili și stricații sunt bolnavi: eu muncesc de dimineața până seara, sunt cumpătat și deci sănătos.

— Domnul fie laudat! cuvântă fiul zîbind.

— Dumnezeu n'are ce căuta aci! Ei bine, urmă el revenind la tema-i favorită, povestește-mi cum v'am învățat Nemții să-l învingeți pe Bonaparte, după toate regulile noiei strategii.

— Dă-mi timpul să răsflu, tată, răspuse Andrei cu un zîmbet care arăta că slăbiciunile tatălui său nu-l împiedecau de a-l iubi și respecta. Nici nu m'am așezat încă după voiaj.

— Mînți, mînți, strigă bătrînul, stringând pe fiul său de braț. Apartamentul nevastă-tii e gata, prințesa o va conduce într'insul și vor flecări până diseară, asta e meseria lor de femei. Tu, stai aici și povestește... înțelețul armata lui Michelson, precum și pe a lui Tolstoi... Vor face o descindere simultană... Dar ce va face armata dela Sud? Prusia, neutralitatea, pricepe toate astea... Și Austria, și Suedia? Și cum o să străbatem noi Pomerania?

La Librăria „Tribunii” se află de vânzare :

46. Clara Micili, noli de I. Turghenev.	80
47. O sută de ani, de Ioan Slavici	16
48. Poezii populare „Cântece bătrânești”	20
49. Balade populare, adunate de Petru Cr. Dan	60
50. Judecata. Despre bărbatul care a știut limbi multe. Două povești culese de Rito	12
51. Petrea pășitul. Cercilă, 2 povești culese de Rito	16
52. Moșul de flori, poveste culeasă de Rito	12
53. Alipot, poveste din popor, culeasă de Rito	16
54. Sâmbăta morților, dramă din popor	16
57. Cine sapă groapa altuia, însuș cade în ea. Piesă teatrală în 3 acte pentru ajunul Crăciunului, compusă de Maria Drăgan.	32
59. Și ne iartă nouă păcatele noastre, precum și noi iertăm greșișilor noștri. Piesă teatrală în 3 acte, compusă pentru ajunul Crăciunului, de Maria Drăgan.	32
60. Despre recunoștința față de părinții sufletești. Dialog de Maria Drăgan	12
61. An-împărat și fetele lui. Alegorie populară de S. Moldovan.	20
62. Anecdote și povești de S. Moldovan	16
62. Povești de S. Moldovan	26

„Biblioteca Teatrală”.

1. Soare cu ploaie, comedie într'un act de I. Vulcan	—40
2. Ieșii la țară, com. în 1 act, localiz. de M. Baiulescu, după Juin și Plerx	—40
3. Biletul de tramvai, com. în 1 act, de Gr. Mărunteanu	—30
4. Un om buclucag, comedie într'un act, local, de M. Baiulescu, după M. Michael și Labiche	—40
5. Trei doctori, com. în 1 act, localiz. din limba germ. de Virginia A. Vlaicu	—40
6. Pălăria ceasornicarului, com. în 1 act, de Mdm. Emile Girardin, loc. de A. G. N.	—50
7. Unde dai și unde creapă, com. în 2 acte de Alex. Casmari, loc. de I. Popescu	—50
8. Pentru ochii lumii, com. în 2 acte de Labiche, localizată de Gil.	—50
9. Ruga dela Chiseteu, com. pop. în 1 act cu cântece și joc de Iosif Vulcan	—40
10. Vacanții com. orig. în 1 act de M. Baiulescu	—40
11. Dragostea cu toane, pastorală în 1 act și în versuri de Goethe, trad. de Șt. O. Iosif	—50
12. O ședință comunală, com. în 2 acte de G. Stoica. Premiată	—80
13. Curiiozitatea femească com. în 1 act p. fetițe	—40
14. Lăsata secului, com. în 1 act pentru fetițe	—40
15. Artistele, com. în 1 act pentru fetițe	—30
16. Șapte și nici o ispravă, comedie în 1 act, pentru fetițe	—40
17. Milionul, comedie în 1 act pentru fetițe	—40
18. Nicolae Vulpea, piesă din popor în 4 acte de Muntean B. Premiata	—70
19. Capriciul unui tată, com. în 1 act	—40
20. Cântecul cocoșului, com. în 1 act	—40
21. Cântece și pisica, com. în 1 act	—40
22. Slugă la 2 stăpâni, com. în 2 acte	—60
23. Dela Nord la Sud, com. în 1 act	—60

Din comediele lui T. Alexi au apărut:

Apa rece, glumă în 1 act	—30
Bicicleta la mahala, comedie în 3 acte	—50
Împletește—depletește, comedie în 1 act	—30
Nici minte, nici noroc, comedie în 1 act	—30
Otilia sa comedie în 1 act	—30
Plevna, dramă în 5 acte	1.—
Pur și simplu, comedie în 1 act	—30
Sărăcica, comedie în 1 act	—30
Slavă Domnului, masă e pusă comedie în 1 act	—30
Tot găina cântă, comedie în 1 act	—30
Vistavoiful Marcu, comedie în 3 acte	—60
Vițelul de aur, comedie în 3 acte	—70
Cassierul, comedie în 1 act	—30
Curca, comedie în 1 act	—30
Cu voia Dumisale, comedie în 1 act	—30
Lăcustele, vodevil în 3 acte	—40

Noaptea de sf. Gheorghe, vodevil în 3 acte	—40
Pisica, comedie în 1 act	—40
Salon fără pat, comedie în 1 act	—30
Zăpăciți, comedie în 1 act	—30
Ispravă, piesă morală în 2 acte de S. Ionescu	—35
Esecutorul, comedie în 1 act, de Alex. La crăciun, dramă în 3 acte	—30
Vine Vlădica, comedie în 3 acte de Ant. Popp	—40
Dușmănoasă, piesă teatrală în 1 act, pentru ajunul Crăciunului de M. Drăgan	—16
Despre portul românesc și alte trei piese cu câte 4 persoane de M. Drăgan	—40
Opt piese teatrale pentru școlari și școarițe. Dialoguri și Triologuri de M. Drăgan	—40
„Așa a fost să fie”, piesă populară în 1 act de Alex. Țințariu	—40
Colinde, Poezii și versuri funebre. de M. Drăgan	—20
În vis, comedie în 1 act, A. Vlaicu	—40
O sărbătoare la cules de vii, comedie în 3 acte, de E. Crebbig, de M. Bogdan	—30
Leac pentru soacra, comedie în 1 act, de Trocaru	—50
Înainte de pauză, comedie în 1 act, de Trocaru	—50
William Tell, piesă, în 3 acte, prelucrată după Schiller de I. Baciui	—25
Două Nebunii, icoană familiară în 2 tablouri, după N. Ganē, de G. Bocșa	—30
Chinematograf, comedie în 1 act, de D. Bocșa	—30

De N. Rădulescu Niger:

De pe urma beției, comedie în 2 acte.	—40
Păcală argat, comedie în 2 tablouri.	—40
Păcatele lui Gânju, piesă în trei tablouri.	—50
Povestea vorbeii, piesă în 1 act	—30
Talpa iadului, comedie în 2 acte.	—40
Vulcan I. Dela sate. Nuvelă și schițe	1.—
„ „ Lira mea. Poezii	2.—
„ „ „ „ „ obicinuită	1.50
„ „ Ștefan cel tinăr. Tragedie în 5 acte și 3 tablouri	1.40
„ „ Insurășii. Monolog	—10

Biblioteca teatrală „Aurorei”:

Calea dreaptă e cea mai bună, comedie în 1 act	—20
2. Paza Maicii sfinte, dramă în 4 acte	—24
3. Otravă de hârciogii, com. într'un act	—16
4. Pedepsirea vanității, dramă într'un act	—20
5. Discreția fără voie, com. într'un act.	—20
6. Creșătorul, comedie într'un act	—20
7. Otravă femeiască, com. într'un act	—20
8. Distrășii, comedie într'un act	—20
9. Ileana Cosinzecana, piesă teatrală într'un act	—20
10. Pictorul fără voie, com. într'un act.	—20
11. Teatru la sat	—30

Biblioteca copiilor, a 4 filei.

Nr. 1. Peșea Curganul, Poesie de V. Alecsandri	
Nr. 2. Tolpa și Ștefan Vodă, Trad. pop. de S. Fl. Marian. Țăranul și Pescarul, Fabulă de C. Bălănescu.	
Nr. 3. Toma a lui Moș, sau Românul la bătrânețe, Legendă de V. Alecsandri. Fragile, Istorie morală.	
Nr. 4. Stan Bolovan, Poveste de I. Pop Reteaganul.	
Nr. 5. Fulgerul, Istorie morală. Sfaturi bune.	
Nr. 6. Fata bărbată și fata leneșe, Poveste de I. de Anton Pann.	
Nr. 7. Povestea unei păsărice, Poesie de V. Alecsandri.	
Nr. 8. Patru frați, Dialog de I. Dariu.	
Nr. 9. Opritășul, Legendă de V. Alecsandri.	
Nr. 10. Isteață și pace, Poveste de I. Pop Reteaganul.	
Nr. 11. Ariciul și vulpea, Fabulă de I. Ispirescu. Judecată dreaptă după „Icoana” lumii Prelucrate de I. Dariu.	
Nr. 12. Copilul cerșitor, Istorie morală de D. Lăpădat. Mai bine ceva decât nimic, Fab. de Anton Pan. Leul la vânat, Fabulă de Alex. Canici.	
Nr. 13. Trifon Țiganul și Popa. Poveste de N. Clonță, Țăranul și vulpea, Fabulă de V. G. Carp.	
Nr. 14. Bătrânii săraci dar onești, Poveste de învăț. asociat. Mircea cel Mare și Solii,	

Legendă de D. Bolintineanu.

Nr. 15. Costea Ciobanul și mama lui, Poveste de D. Lăpădat. Preda Buzescu, Legendă de D. Bolintineanu.	
Nr. 16. Plescuța, Poveste populară de Dometițiu Dogariu.	
Nr. 17. Omul frumos, poesie de A. Mureșianu. O familie fericită, (din Istoriile lui Andersen). Tradusă de I. Popovici.	
Nr. 18. Armeanul Neguțător și Fiul său Gherghel, (Poveste culeasă din gura popoului) de Rebreanu. Bunica evlavioasă, (din istoriile lui Andersen). Trad. de I. Popovici. Gâcituri.	
Nr. 19. Norocul și mintea, Poveste de I. Pop Reteaganul.	
Nr. 20. Bărnușca, Poveste de S. Fl. Marian.	
Nr. 21. Doi frați și două surori, Convorbire întocmită pentru copii de I. Dariu.	
Nr. 22. Picătură de apă, Istorie morală instruce. după „Org. pedag.”	
Nr. 23. Movila lui Burcel, Legendă de V. Alecsandri. Urmările Limbuției, Povestire morală de Anton Panu.	
Nr. 24. Ioniță, Istorie morală de P. Vancu. Fluturii, Poesie de N. Beldicenu.	
Nr. 25. Bătălia dela Călugăreni, Fragment istoric de C. Aricescu. Clopotul, Istorie morală, trad. de I. Popovici.	
Nr. 26. Sandra, Legendă pop. de Ion Dologa. Ștefan și Cornu, Poesie de V. Alecsandri.	
Nr. 27. Angheluș fecior de împărat, Poveste de D. Dogariu.	
Nr. 28. Îndreptarea școlarului stricat, Istorie morală de N. Boiu. Vorbe și răspunsuri potrivite, de P. Ispirescu.	
Nr. 29. Copila de omenie și Roata Norocului, Istorie morală după „Școala și Familia”. Marcus tureu, Legendă de M. Pompiliu.	
Nr. 30. Sentinela Română, Poesie de V. Alecsandri.	

Cărți de rugăciuni.

Ciaslov (Orologion) leg. roșie	2.40
„ „ I. piele roșie, aurită	4.—
„ „ leg. roșie	2.10
„ „ sau prologin „ „	1.90
Manual de cântări bisericesti sau Octoihul mic legat piele roșie	3.20
Manual de cântări bisericesti sau Octoihul mic leg. roșie	1.60
Octoihul cel mic	1.50
Cele opt glasuri sau octoihul cel mic	1.50
Acaftisul preasfintei născătoare de D-zeu și alte rugăciuni leg. în piele roșie	3.20
„ „ leg. în piele neagră aurită	4.—
„ „ „ „ brună, neagră și lila	5.20
„ „ leg. pânză neagră, aurită	1.75
„ „ leg. pânză roșie	1.70
„ „ leg. de os alb foarte frumoasă	10.—
„ „ de piele brună	10.—
„ „ în de os, albă	2.75
„ „ leg. roșie	1.70
Acaftisul Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu și alte acaftiste și rugăciuni foarte evlavioase și de folos	1.20
Patima și moartea Domnului și Mântuitorului nostru Isus Christos. Legătură neagră aurită	2.—
Icoana sufletului. Carte de rugăciuni și cântări bisericesti leg.	1.—
Rugăciunile școlarilor și cântări bis. pentru școlile populare române. Alese și întocmite de N. Ștefan, inv.	—50
Mărgăritarul sufletului. Carte de rugăciuni și cântări, întocmite pentru toate trebuințele vieții leg. roșie și vânată	1.—
Mântuirea sufletului. Carte de rugăciuni către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu și Domnul nostru Isus Christos	—80
Carte de rugăciuni în folosul tinerimii de un prieten al copiilor, ed. II-a completată	—24
Cărticeică de rugăciuni către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu prea foloșitoare pentru tot creștinul	—20
Taina celor douăsprezece Vineri mari și rugăciune pentru vremuri grele	—20
Visul Preacuratei și preasfintei Născătoare de Dumnezeu urmat de cele mai frumoase rugăciuni	—20
Visul Născătoarei de Dumnezeu ce l-a văzut mai înainte de restignire	—20

Căsătorie.

Un tânăr vicenotar, cu diplomă și practică perfectă, din familie nobiliară română, dorește a se căsători cu o domnișoară sau văduvă fără copii, în etate de 18—30 ani și din familie bună românească, prin a căreia ajutor, intervenție sau protecție ar deveni notar în vre-o comună mai bine situată, locuită de Români. Adresa: M. T. de F. subnotar, Nábrád. — Szatmármegye. Poste-restante.

Prăvălie de închiriat. În o comună românească din comitatul **Caras-Severinului**, este de închiriat o prăvălie veche de 56 ani, eventual de vândut împreună cu o casă zidită acum 5 ani. Amănunte mai detaliate servește **ROTHSTEIN MÖR, băcan în ARAD.**

Caut un bun

viticultor-pomolog

pricepând și grădina zarzavat la via mea lângă Ploești (România). Să fie căsătorit, fără copii și bun gospodar.

Ofer 100 coroane lunar, casă, lemne și lumină. Adresa pentru oferte: **Gogu Stefanescu, Câmpina (România).**

Wällischhof

stabiliment de hidroterapie și sanatoriu

aranjat conform tuturor recerințelor moderne; dietetică după sistemul Dr. Lahmann; (băi de aer, de soare, de abur, de aer cald, de acid carbonic, de oxigen, de radium, băi medicinale și electrice, gimnastică etc.)

30 minute depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Indicat la toate boalele nervoase și cele ale schimbului organic (neurasthenie, histerie, amemie, diabet, diatesă urică, reumatism, boale de stomach și de intestine etc.

Cură de slăbire și îngrășare.

În stabiliment nu se primesc morboși de boale infecțioase și boale psihice.

Posta: **Maria-Enzersdorf bei Wien.**

Telegrame și telefon: **Wällischhof-Giesshübl bei Wien.**

Cu prospecte și cu detalii stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

Cancelarie administrativă și birou de informațiuni în Budapesta.

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocesuale, administrative și comerciale, mijlocesc împrumuturi personale, ipotecare și amortizaționale ieftin și în scurt timp; mijlocesc cumpărări, vânzări, exarendări de bunuri, mașini motoare și alte rechisite economice; finanțez parcelări de moșii, exoperez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școale și pentru cumpărare de izlaze și pășuni; efectuează totfelul de comande comerciale eventual și la bursă prompt, pe lângă taxe moderate și anticipația pentru corespondență.

Dr. Constantin Manea,

advocat diplomat

VIII., Aggteleki-u. 10., I. 7. Telefon 171-27.

Ministerul Finanțelor.
Direcțiunea Comptabilității Generale
a Statului și a Datoriei Publice.
Datoria Publică.

Nr. 21554

17 Maiu 1911.

Publicațiune.

A 11-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4% amortibilă din 1905, renta convertită împrumutul de Lei 424,613.000 se va efectua în ziua de 18 Iunie 1 Iulie 1911, la ora 10 dimineața în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiilor stabilite prin regulamentul publicat în »Monitorul« Oficial Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri în o valoare nominală de Lei 2,671.000 în proporția următoare:

5 titluri de câte 20.000 Lei	100.000
322 » » » 5.000 »	1,610.000
1922 » » » 500 »	961.000

2249 titluri în valoare nominală de Lei 2,671.000

Publicul este rugat a asista la tragere.

Directorul Comptabilității Gen.
a Statului și a Datoriei Publice.
D. Vbrovici.

DESIDERIU GRUBER
magazin de pălării și articole
de modă pentru bărbați.
Cluj-Kolozsvár,
Colțul străzii Wesselényi și Szép,
vis-à-vis cu hotelul »Fész«

Noutăți în pălării de domni și copii, albituri, cravate și totfelul de articole.

Prețuri solide!

Serviciu conștiințios!

Fabrica de brânză
„TRANSILVANIA“
CLUJ, Piața Székenyi,
Recomandă fabricatele sale, calitate bună:
Brânză săcui. 1/2 — 1/4 kg. în burd.
: : 4—10 : : mare
: : 5 : : în lemn
: : 10—15 : :
Caș de Cluj format de țigle, pe lângă pr. țurile cele mai moderate.
Catalog gratuit.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o obolă, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos. Ziarul nostru roagă pe onoratul public, că la cererea prețurilor curente sau la orice cerere sau cumpărare să se provoace că anunțul firmei la cetit în ziarul Tribuna din Arad.

Localitățile Balneare BUZIAS (Muschong)

(NAUHEIM-UL UNGURESC.)

Cele mai bogate izvoare radioactive de acid carbonic, săruri și fer, între ele și trei geysiri.

Clipa pe teritorul de 120 de holde al parcului, unde se află localitatea, este domoală și bogată în ozon.

Cură de scaldă și de beut.

Loc balnear specific, pentru boale de inimă, cu toate mijloacele de terapie la vindecarea defectelor de inimă și a vaselor sanguinice.

Are băi naturale, sărate bogate în acid carbonic. Pentru exerciarea respirației servește promenările drepte și din ce în ce mai ridicate. Institutul Zander-Laboratoriu, Röntgen în aranjament perfect pentru cvalialuni de arzenic și cură de lumină.

Loc balnear pentru boale de femei, de beșică și rinichi, podagră și boale de sânge.

Băi în edificiu nou, basin de înotat, hidroterapie, băi de nămol. — Bucătărie dietetică, orchestră splendidă, concert, teatru de vară promenăzi întinse, loc de tennis. Medicul ofi- **Dr. Iuliu Mahler.** Alți medici: dr. Zolcial al băilor, **Dr. Iuliu Mahler,** tân Nagy, pentru boale de beșică și rinichi, dr. Francisc Biasini, dr. Traian Gerguția, dr. Rudolf Glass, dr. Romulus Poruțiu, dr. Nándor Pataky, dr. Maurițiu Rosenwald, dr. Iosif Schopf, dr. Rudolf Sugár. Medic-dentist: dr. Anton Schwenk.

Gara: Buzias, 7 ore dela Budapesta. Sezon: Maiu — Octomvre. — Cu prospecte servește direcțiunea.

Nou! Modern!

S'a deschis

librăria, papităria și magazinul
de note muzicale

Geza Décsi

Strada Forray (Palatul Hunyady
lângă firma Brunner).

Birou de informații!!

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

**Birou de informații și
Agenție românească.**

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice nații comerciale și în general în cauză dau în restimp de 2—3 ori și-cui resolvând toate chestiile dul cel mai cinstit. Urgitez rezoluțiilor. Vorbesc în persoană cu ntul causei și rog rezolvire favorabilă. Fac totfelul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, iu prompt, informații detaliate.

— La aviz aștept la gară.
BIRU, Budapest, Lajos-u. 141. III/19.

faceți băieți? — Tata ne-a zis! Căci fumăm doar tuburi veritabile Antinicotin firma „JACOBI“ și de lemn

Păziți! Sunt veritabile numai cu inscripțiunea „JACOBI“.

MASINILE DESNODAT TRIFOI
CUMECANISM DE CURĂȚIT SIMPLU ȘI DUPLU
LĂRGIMEA TUBEI PÂNĂ LA 650^{mm} în 1250^{mm}
MĂNABIL CUMASINĂ DE VAPORI, MOTOR ȘI VARTEJ
MASINA BREVETATA UNITATE UMBLATIT, DESNODAT ȘI CURĂȚIT TRIFOI
PREȚURI LIEFTINE CONȚIUNI DE PLATA DVANTAGIOASE CATALOG TRIMETE LA DORINȚA GRATIS
FIRMA **Szűcs Ödön**
BUDAPEST — VI, NAGYMEZŐ-UTCA 66.

„LANER” cremă neunsuroasă.

Cel mai nou produs igienic pentru curățirea și înfrumusețarea feței. — Înlătură petele galbene, bucele pricnuite de înfierbânteli, sgrăbunțe și alte necurătenii de piele.

Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes.

1 teglă 1 coroană.

„laner” pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la băluri, saloane și de zilnic folos, care acopere încrețurile și e cu totul nestrăicicioasă în culorile: roză, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„laner” săpun 1 bucată 60 fileri.

„laner” pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„laner” apă pentru gură Bună pentru dinții scorburoși și gingiilor buretoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1-60; jumătate sticlă, 80 fileri.

„laner” esență pentru păr Excelentă pentru înlăturarea mătreței și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri.

„laner” pomadă pentru creșterea părului. 1 teglă 2 coroane.

„laner” vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet ori în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e exchisă. La comande să se noteze că părul încăruntit în ce culoare să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane

„laner” apă care face părul blond Pentru a vâpsi în timp scurt, în băi, auriu, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacierilor numai „Preparatele lui Rudolf laner” ieșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare” alai Rudolf laner, Temesvár, Gyárvaros Fő-ut 70.

Bicicletele de renume mondial :

THE CHAMPION
și **PREMIER**

cu osie campanilară roată automată (cu frână liberă) se vând pelângă garanță de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără de nici o ridicare de preț în rate lunare de 12 și 15 cor. precum și

— părți alcătuitoare pentru biciclete — ca gumă interioară și exterioară prima calitate, sonerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. În urma circulației mari unde în toată Austro-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus — în mare cu preț original de fabrică. —

Láng Jakab și fiul

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare
Budapesta, VIII., József-körut 41.
Filiale : Baross-tér 4 și în Buda, II., Margit-körut 6.
Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

Cumpăr

în orice cantitate flori de romonițe (mușetel) flori de tei, flori de friguri, flori de soc, flori de bujor, flori de grâu, mama de secari, frunze de mătrăgună, frunze de măsălarăniță, bolondaică, ciu-mașfaie și rădăcini de mătrăgună fie verzi ori uscate, precum și vespi de — frapfen (gândaci de maiu). —

Farmacia

Alexandru Szokoly, Arad

— (vis-à-vis de biserica sârbească). —

S'a deschis

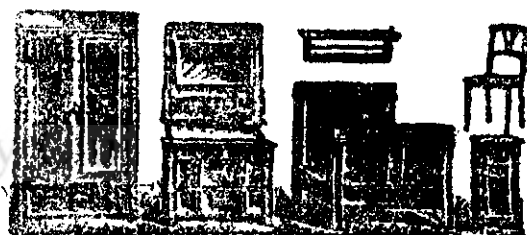

Arad, Piața Libertății No 18.

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL

tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificații. Are în dispozit aranjamente complete pentru edifiții, lucrare în atelierul propriu în cel mai modern stil, dela cele mai ieftine până la cele mai bune, după planuri proprii sau la comandă. — Pentru lucrările mele primesc garanția cea mai extremă. Mare asortiment de mobile de alamă și fier, deasemenea și fotolii.

Numai p. fumători

carci cu considerare țin la sănătatea lor dau zilnic câte 1—2 fil. mai mult:

Specialitate de club 120 foițe 20 fil.

70 „ 12 „

O cutie de tuburi (100 buc.)

70 fil.

Marcă de scutire.

Se capătă pretutindenea.

Cine trimite adresa la

Halász Ferencz, Budapesta

Strada Nefelejts No 4.

primește două cărțicele gratuit.

La sfaturile medicale, foițele nu sunt imprimate, dar cu toate aceste au o marcă de scutire și apoi semnătura fabricantului „MODIANO“.

STAȚIUNEA BALNEARĂ TUȘNAD

(TRANSILVANIA)

În partea sudică a bogatului comitat în frumuseți naturale Csik, în valea riului Olt, la o înălțime de 656 m. de la suprafața mării, cu apă minerală și băi de sulfat de fier, sulfur și alte baze, cu institut de hidroterapie.

Pentru bolile următoare: catarul la organele de respirație, posturalium de stomac și boli de sânge, mai ales: anemie, scrophulorism, rachitism, neurastenii.

Sezon: dela 1 Iunie—15 Septembrie. În timpul dela 1 Iunie—15 Iulie, și 20 August până la 15 Septembrie, reducere de 20 procente la cameră și mâncare și 50 procente reducere la taxa de băi și muzică. Prețul camerelor pentru 1 zi 1—8 cor., pe întreg sezonul 120—400 cor. Postă, telegraf, telefon și gară. Legătură de trenuri peste Predeal și Ghimeș. Prospect trimite

Direcțiunea.

NICOLIN - Timișoara - (Centru). str. Takarekpenztár 4.

Articole de coafură specială.

Chignon, bucle, împletituri, turbane, plete, transformații, peruce, bandouri.

Specialități de parfumerie, garnituri pentru curățitul mânilor, nouități de piepteni, orno și antrepozite pentru păr.

Mare depozit în articole de toaletă, ape de păr, pudră.

Primul salon pentru frizat, conservarea, ondularea, spălarea, colorarea și curățirea părului și a mânilor din Ungaria de sud. Comandă prin poștă se efectuează prompt. Preț curent gratis și franco.

In atenția cumpărătorilor de mobile

le recomand magazinul meu din Arad, strada Fejsze No 6 unde țin în depozit: **aranjamentele cele mai moderne**, pentru dormitoare, sufragerii și saloane cu prețuri moderate.

Primesc comenzi în atelier conform cerințelor preliminare și mustrelor ce le servesc publicului. — Condițiile cele mai favorabile.

Cu stimă:

Csatlós András,
măsar și dulgher.

KLINGE ANTAL

pictor bisericesc și de icoane sfinte în Nagyvárad, Szent János-u. 11.

Pregătește gratis tot felul de planuri pentru iconostase și plafeane bisericești.

Ține în depozit cruci mari pentru drumuri de țară și duleie.

Garnituri de trierat cu abur.

4—6—8—10 HP (cai putere) diferite specialități, locomobile automate, și trierătoare și locomobile cu abur, pelângă rate de 4—6—8—10 ani și prețurile cele mai moderate, se află în asortiment bogat la magazinul fabricii de mașini agricole:

Frații Friedrich
Timișoara.

Luăm garanță ca și fabricanții la mașini noi. Agenții se plătesc.

Cereți oferte.

Serviciu prompt.

ANUNT.

La proprietarul Ioan Popescu în Magyarád se află de vânzare în cvant mare și mic:

vin vechiu și nou
de Măderat.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete!

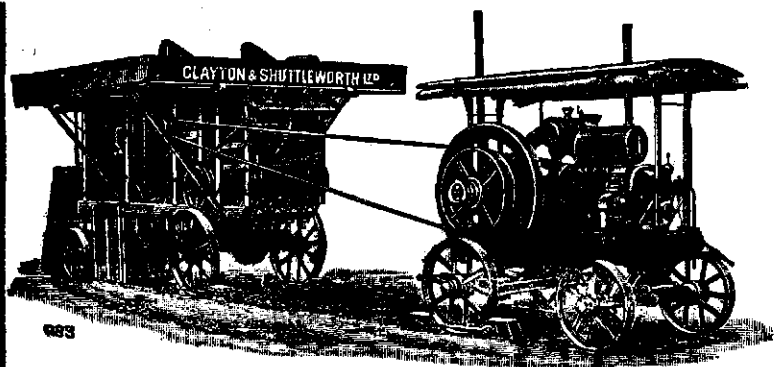
E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trușesti sunt atrofiate și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva căruia oamenii să și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuna însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințos, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al Dr.-ului PALOCZ, medic de spital, specialist (Budapesta IV. Muzeum Körut 13. unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trușesti ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda sa proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai negleșite, ranele sifilice boalele de țeve, bășică, nervi și șira spinării, începuturile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și esire separată. În ceea ce privește cura, depărtarea nu este piedică, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înălțura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite fiecăruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Dumineca până la 12 ore a. m.)

Tratament și cu Salvarsanul Ehrlich 606.

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist în Budapesta, dela 1 Noemvre IV., Muzeum-körut 13.

Mare depozit
în CLUJ.

Inspekția inginerului gratuit.

Agentura fabricii de mașini agricole:

Clayton & Suttleworth Ltd.

Motoare cu olei brut.
Tulumbe cu motor cu gaz.
Motoare cu benzină.
Oleiuri de uns.

Antrepriza agricolă comercială ardeleană
Dr. Oskar Osztián & Comp.
Cluj (Koloșvári) Ferenc József-ut No 31.
Telegramadr: Coloniale Koloșvári.
Telefon interurban No. 934.

Articole de specialitate.

Cereți prospecturi.

In atenția celor ce
zidesc case!

TEODOR CIOBAN
ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARHITECT
ARAD, Deák Ferenc-u. 20/a.

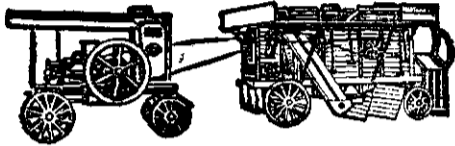
Cu onoare încunoștințez onor. public, că
în bransa arhitectonică
execut totfelul de întreprinderi de trans-
formări de zidiri vechi, repararea de biserici
române și școli, precum și zidirea lor.

Cu planuri și bugete servesc la cerere.
Comande primesc atât din loc cât și din
provincie. Prețurile-s foarte moderate.

Cu stimă:

Teodor Cioban.

MOTOARE!

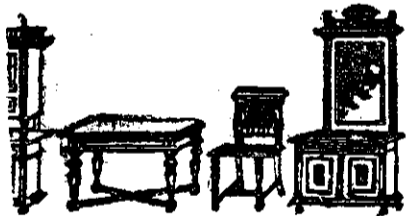
Cele mai bune și vrednice de încredere
dere motoare de benin, accesorii pentru
trierat, automobus cu benzin, motoare
originale suedeze cu olei și motoare cu
gaz, se pot cumpăra pelângă condițiunile
cele mai favorabile și cu garanță pe
mai mulți ani. Eftinătate și promptitudine.

Karczag Testvérek

pesta, V., Aulich-u. 7
pecte și cataloage trimite gratuit.

MAGAZIN DE MOBILE an Réthi

artistic pentru edificii și mobile, în
-N.-szeben, Ellisabetg. 20.

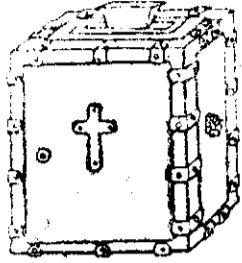
o susucrări pentru aranjamente de
biserici, magazine, birouri și
deasemenea pentru clădiri, lucrări
în cel mai modern stil, pe lângă livrare
promptă prețuri moderate și din material uscat.
Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

A. SCHLEZACK

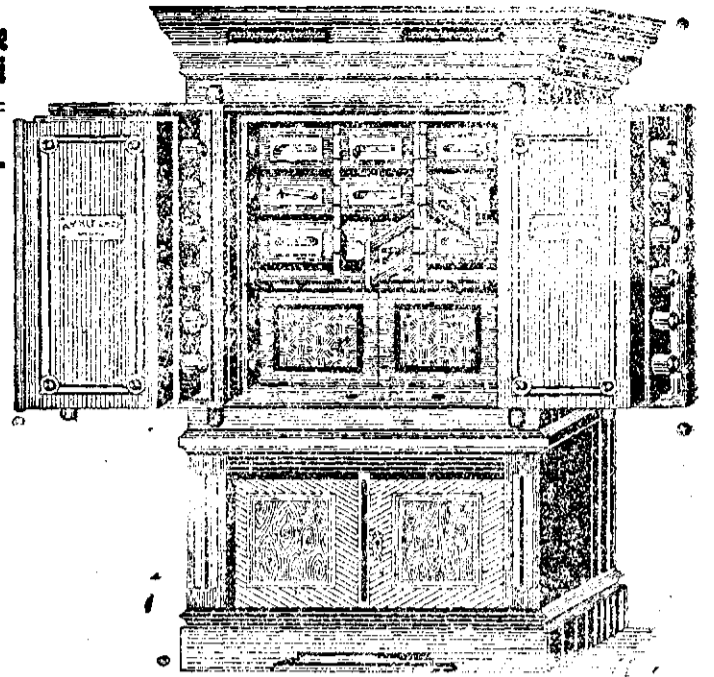
fabrică de casse
pentru bani și
trezorerie în

Sibiu-Nagyszeben, Lederer-g. 2.

Fabrică casse cu sertare din scy-
lolith și asbest incombustibile, recu-
noscute de cele mai bune. Sertare
și casse panțerate sigur din antogen
și thermit, camere panțerate, casse
pentru acte, casete, prese pentru
copiat, lacăte de
siguranță, etc.

Referindu-vă la zia-
rul nostru vi-se tri-
mit prețuri curente
gratuit și porto fr.
Fabricare din ma-
terialul cel mai bun.

Dipl. de onoare Lovrin 1902.

Medalia de aur Timișoara 1891.

SZUBOTHA SANDOR

pregător de odăjdii și adjuturi bisericești.

Instalat în 1888

Telefon pentru comit. și oraș 498.

Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

în colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg, vis-à-vis de hotelul «Hungari»

Recomandă magazinul său bogat în atențunea binevotoare atât a proo-
ptimel cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru
biserică capele, sau societăți de înmormântare

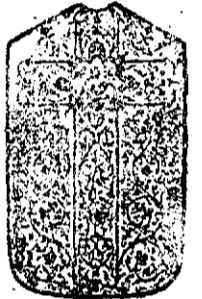
odăjdii, steaguri, cruci, statue

- sau altfel de ajusturi bisericești -

tot astfel marele său asortiment pentru materiale
- necesare la formarea ajustărilor bisericești. -

Pentru liferările mele iau răspunderea.

- Servesc bucuros cu catalog ilustrat. -

SCULPTOR

și PIETRAR.

SZATMÁRI KŐIPARGYÁR

- HARKANYI EDE -

sculptor și pietrar în

- SZATMÁR-NÉMETHI. -

Lucrări: Sculptură și monumente, altare
amvoane, grilaje, bazine, statuele, rugi,
cruci, pietre pentru mormânt, etc. etc.

Clasa arhitectonică: Canouri, mauzolee, poduri,
- scări balustrade, pavagii ș. a. -

Clasa de morărit. Pietre de moară franceze, rijniți
- pentru sămânță și sare, tocile etc. -

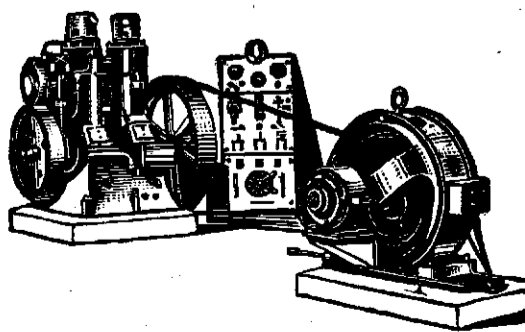
Numai lucrări de gust și execuție specială, pe lângă
- prețurile cele mai convenabile. -

Se fac gratuit deseneuri, rezervându-se dreptul de
proprietate. - Vă rog să fiți atenți la firmă. -

UZINĂ ASORTATĂ CU

INSTALAȚII ELECTRICE COMPLETE

Pentru mori, fabrici, ferme, etc.

Motoare de olei brut **SWIDERSKI**

Motoare de München ptru benzină, gaz
și gaz condensat.

Mașini electrice M. S. W.

Pompe centrifugale și turbine.

Auspiciile inginerilor și preliminarile de spese le
pune bucuros la dispoziție.

„ELEKTRA”

soc. pe acții pentru edificarea uzinelor electrice
Budapest, VI., Gyár-u. 11/L. Telefon 84-64.

M. Schromm

mehanic

Brașov—Brassó

Hosszú-utca No. 27.

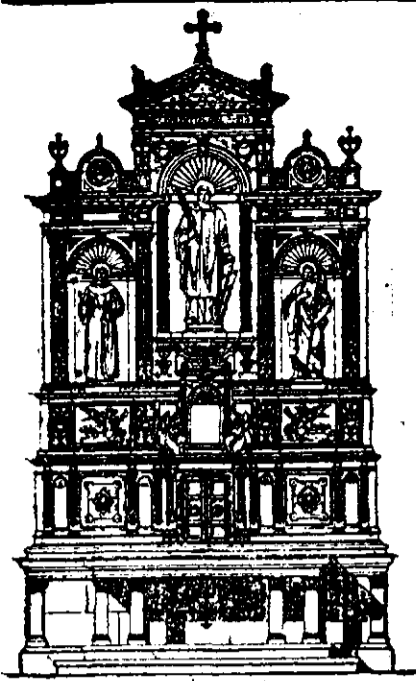
Recomandă în atențunea onor. public
din loc și jur

marele său atelier mehanic

aranjat în Brașov, Hosszú utca 27, unde
se efectuează totfelul de lucrări atingă-
toare în această bransa, precum:

mașini de cusut, biciclete,
gramofoane și apaducte,

pe lângă prețurile cele mai convenabile
și execuție solidă și punctuală.

Szeifert János

sculptor,
Arad, Magyar-utca 29.

Pregătește toffelul de lucrări din acest ram, ca *iconostase, amvoane, aranjamente pentru biserici și salon*, toffelul de sculpturi pentru tâmplari. Reparaturi se efectuează prompt; comanda din provincie se execută grabnic. — Pentru aceasta solicit binevoitorul sprijin al publicului
Cu stimă: Szeifert János.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa

sculptori și măestrii pietrari.

Atelierul central al magazinului: Cluj—Kolozsvar, Dézsma-u. 21.

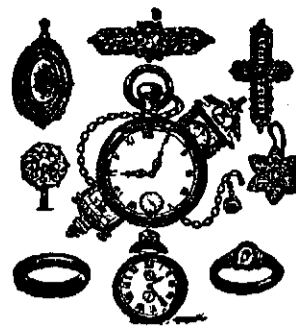
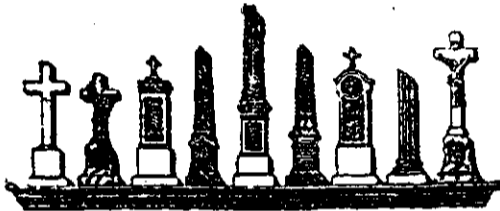
Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit etc.

Biroul central:

Sibiu—Nagyszeben,
Fleischer-gasse 17.

Filiale:

Déva și Nagyvárad.

Carol G. Sadler

ciasornicar
giuva ergiu
și optic în

Bestercze, Str. Spitalului 23.

(lângă „Hotelul Sahling“).

Mare magazin de:

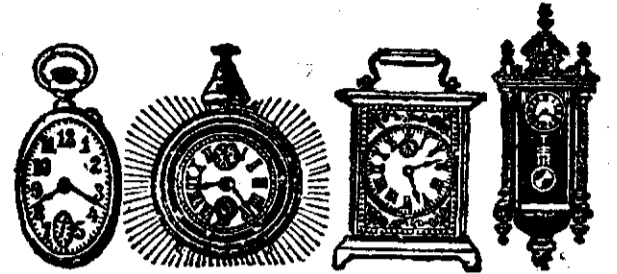
ciasornice de buzunar
din aur argint și din nickel.

Oroloage de părete, deșteptătoare și cu pendul.

Articli de aur și argint.

Articlii optiei și
ochelari de
— Ratenow. —

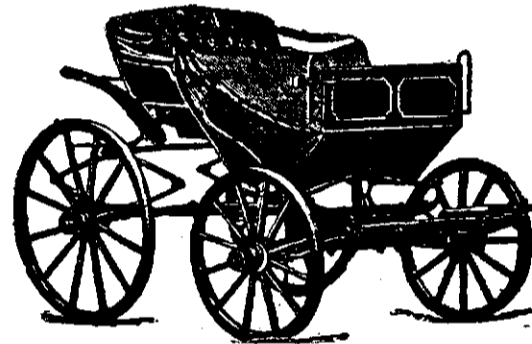
Reparările a tot-felul de articli în branșa aceasta se efectuează cu conștiințiozitate și cu prețuri moderate.

MAJOROS JÓZSEF

fabricant de trăsuri

Lugoș, Str. Andrei Nr. 5.

Magazin permanent de trăsuri noi și — prefăcute. —

Reparaturi și orice lucrări din ramul acesta se efectuează repede și prompt.

Lucru bun, serviciu solid și conștiințios

Eugen Lieblich

fotograf

Sibiu—Nagyszeben—Hermanstadt
Erzsébet-u. No 56 (casa proprie).

Execută toffelul de icoane artistice.

Platinatipie, icoane simple, mici și până la mărime naturală. Picturi renumite în oleu în toată mărimea, după orice fotografie mică. Fotografierea copiilor executată modern, fotografiere în grup și familie, se știe, că atelierul acesta în privința mărimii este primul.

Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate fotografia chiar și pe timp ploios.

Prețuri moderate.

Cu deslușiri servesc.

Nu mai e lipsă

ca să tunzi părul ciasuri întregi cu ajutorul foarfecilor și al piaptănelui. Fiecare econom poate comanda pe o carte postală pe seama familiei

Mașina de tăiat părul Solingen

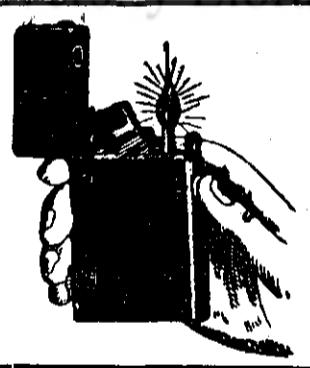
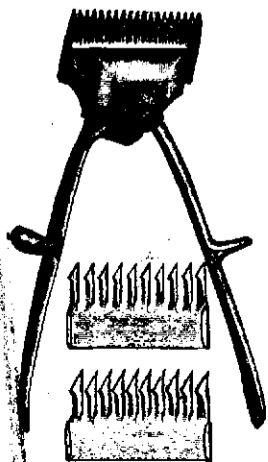
pregătită din cel mai bun oțel.

Foarfecile mașinilor noastre nichelate sunt ascuțite și ciselate cu mare îngrijire și astfel să și expedieze, alăturându-se la o mașină și un piaptăn de tăiat de 5 și 10^{cm} un feder în rezervă, și olei de uns.

Expedierea se face și cu ramburs, ori trimițându-se banii înainte.

Prețul unei bucăți 6 cor., două bucăți se trimite franco (poșta plătită).

Frații LENGYEL Testvérek
magazin de expediție
KAPOSVÁR. (Somogy m).

Gramofone și plăci,
Aprinzători original „Imperator“,
lampioane de buzunar

se găsesc mai ieftin în marele magazin de fabrică a lui

Tóth József, Szeged, Könyök-u 3.

Vânzare și pe rate.

Cereți gratuit prospectul de prețuri.
Se caută revanzători.

A. SZÁNTÓ

armurar, optician și
fabricant de cumpene
Besztercze, Strada Spitalului

Pregătește toffelul de arme, pistoale, revolvere, apoi cumpene deci și centimale după ultimul sistem de legalizare pelângă prețuri ieftine și execuție plăcută.

Primește deasemenea repararea, pre lângă garanție și prețuri ieftine, a mașinilor de cusut și de scris, a bicicletelor și cumpenelor.

Țin în depozit toffelul de arme, revolvere, cumpene, greutăți ș. a. de permanentă.

PRIMA SOCIETATE DE CREDIT FUNCJAR
ROMAN DIN BUCUREȘTI.

A N U N Ţ .

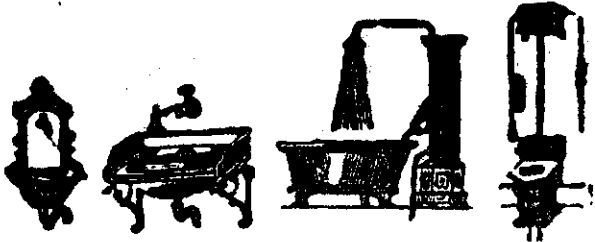
Se aduce la cunoștința D-lor detentori de scrisuri Funciare Rurale 5⁰/₀ precum și acelor cari au depuse sau consemnate asemenea valori, că preschimbarea titlurilor cărora li-se termină cupoanele la 1 Ianuarie 1912, se face de pe acum, în zilele de Joi și Sâmbătă dela orele 8¹/₂—11¹/₂ a. m. la Ghișeul Serviciului Verificării Cupoanelor și scrisurilor Funciare, unde se vor libera alte titluri cu mai multe cupoane.

Scrisurile de preschimbare sunt cele emise în prima serie și poartă numirile: cele de 5000 lei dela Nr. 1—7591.

> > 1000 > > Nr. 1—35129.
> > 100 > > Nr. 1—5720.

Direcțiunea.

**Apa-
ducte.**

Cei ce doresc apaducte ieftine să se adreseze la antepriza lui **Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. I.** cunoscut atât în Budapesta cum și întreaga țara. Telefon Nr. 779.

— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de apaducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărmi și școli. — Specialist în sondaj. — Primește pe lângă condiții avantajoase ținerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit.

Se angajează pe anul întreg pentru ținerea în bună rânduială a caselor și pentru repararea bazinului closetului. Oferă aparatul pentru clătirea closetelor — noul care nu reclamă spese și de fiecare bucată dă garanția de 3 ani. —

Pianuri sau Harmoniuri

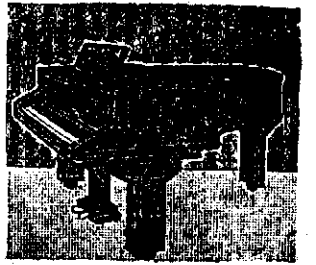
se cumppără mai bine și ieftin în cunoscutul și solidul magazin de pianuri și harmoniuri

V. Heldenberg, Sibiu Strada Clăndel 9.

(vis-à-vis de Hotelul Impăratul Roman).
intemeiat la anul 1867 ca l-a prăvălie de pianuri în Transilvania.

Mare depozit de instrumente nouă și întrebuințate: pianuri, pianine, harmoniuri cu prețurile originale de fabrică.

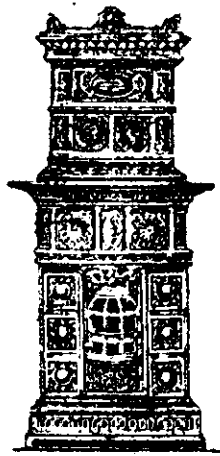
Sortiment bogat de pianuri de închiriat. — Plătire în rate după dorință. Pianuri vechi să primesc ca schimb.

Cel mai mare depozit de cuptoare de olane

MICHAIL WAGNER

fabricant de cuptoare și olar,
Besztercze, Ungargasse 12.

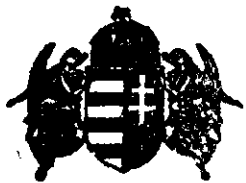

Recomandă cuptoare de olane, căminuri, cuptoare pentru bucătării; fabricație proprie, pelângă prețuri moderate, modele simple până la cele mai complicate în culori variate și moderne.

Totfelul de reparaturi și prefaceri se efectuează cu prețuri convenabile

Comande pentru băi de vană și căptușirea păreților se fac deasemenea din asortimentul depozitului.

Prezentat cu medalia cea mare la exp. unională din Bpest 1896

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fer pentru clopote. a le

ANTONIU NOVOTNY TIMIȘOARA - FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul în-te cu deosebire ventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi ou ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Prețuri-courante ilustrate gratis.

CANARINI Cele mai frumoase cântărețe moderne ecantă

ziua și la lumină. Cântărețe tinăre 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renunțatele canarine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Onătoare 1, 2, 3 și 4 fl., după soiu. Catalog de prețuri despre rapagal, pasări transmarine măimute și câini de soiu se capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comenzilor la loc în viață se garantează. — Comandele se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANGOVICI ARAD,
Forray-utca Nrul 2.

Aduc la cunoștința onoratului public că au sosit

noutățile de primăvară

în stofe, mătăsuri, delainuri, zetyruri, cretoane, batisturi și multe alte articole cari nu se pot toate înșira.

Cea mai bogată magazie în articlii pentru sfintele biserici și preoți